

PHẠM VĂN TUYẾN (Tổng Chủ biên kiêm Chủ biên)
NGÔ THỊ HƯỜNG - NGUYỄN DUY KHUÊ
NGUYỄN THỊ MỸ - NGUYỄN THỊ HỒNG THẨM

Mĩ thuật

7

BẢN MẪU

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

PHẠM VĂN TUYẾN (Tổng Chủ biên kiêm Chủ biên)

NGÔ THỊ HƯỜNG – NGUYỄN DUY KHUÊ

NGUYỄN THỊ MỸ – NGUYỄN THỊ HỒNG THẨM

Mĩ thuật

BẢN MẪU

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh thân mến!

Với thông điệp “Mang cuộc sống vào bài học – Đưa bài học vào cuộc sống”, sách giáo khoa *Mỹ thuật 7* (bộ sách Cánh Diều) chú trọng đổi mới phương pháp, vận dụng đa dạng hình thức, không gian học tập, sử dụng các chất liệu, vật liệu tái chế trong thực hành, sáng tạo. Sách cũng đặt mục tiêu khuyến khích các em xây dựng ý tưởng và tìm cách hoàn thiện ý tưởng của mình dựa trên trải nghiệm thực tế cuộc sống. Thông qua 6 chủ đề, các em sẽ được rèn luyện các kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng trình bày, trao đổi, phân tích, phản biện, từ đó tích cực, chủ động hơn trong học tập. Những sản phẩm do các em tạo ra trong giờ học sẽ ứng dụng vào thực tiễn cuộc sống.

Các bài học trong từng chủ đề giúp học sinh tiếp tục tìm hiểu và cảm nhận vẻ đẹp của thiên nhiên, cuộc sống, con người, một số tác phẩm mỹ thuật điển hình thời kì trung đại và tìm hiểu lịch sử mỹ thuật thời kì này. Thông qua việc lồng ghép các hoạt động khám phá, sáng tạo, thảo luận và thực hành nghệ thuật, các em vừa là “người sáng tạo nghệ thuật” vừa là “người thưởng thức nghệ thuật”.

Chúc các em học sinh luôn học tập vui vẻ, đam mê và thể hiện được năng lực sáng tạo nghệ thuật của mình qua những sản phẩm độc đáo, thú vị.

Các tác giả

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

KHÁM PHÁ

Hoạt động khám phá, tìm hiểu nội dung thông tin bài học.

SÁNG TẠO

Các bước tìm ý tưởng, thực hành bài tập.

THẢO LUẬN

Trao đổi, thảo luận về nội dung học tập, sản phẩm thực hành.

ỨNG DỤNG

Liên hệ, vận dụng sản phẩm và nội dung học tập vào thực tiễn.

Em nhớ giữ gìn sách cẩn thận, không viết, vẽ vào những trang sách để sử dụng được lâu dài!

Bài
1

CHÂN DUNG BỘ ĐỘI

Yêu cầu cần đạt

- Trình bày được tỉ lệ các bộ phận trên khuôn mặt người và vai trò của nét được sử dụng trong một số sản phẩm, tác phẩm.
- Nêu được ý tưởng và cách vẽ chân dung bộ đội; vẽ được tranh chân dung bộ đội theo ý thích thể hiện được trạng thái cảm xúc, đặc điểm của khuôn mặt.
- Giới thiệu, nhận xét và nêu được cảm nhận về sản phẩm, tác phẩm nghệ thuật.
- Biết ơn, kính trọng người có công với quê hương, đất nước.

Quan sát hình ảnh theo gợi ý:

- Màu sắc và đường nét được thể hiện trong tranh.
- Cảm nhận của em về nét trong tranh.

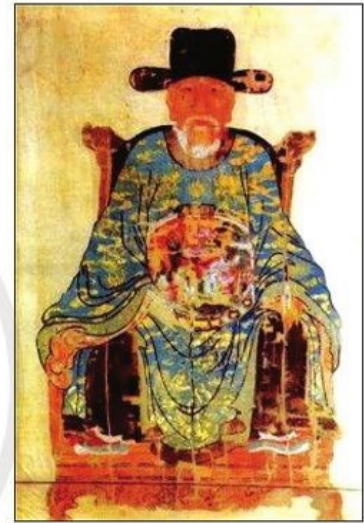
Chân dung cô bộ đội

Tranh chì màu của học sinh Nguyễn Tuấn Anh, Hà Nội

Chân dung chú bộ đội hải quân

Tranh sáp màu của học sinh Nguyễn Thuỳ Linh, Thái Nguyên

Chân dung Nguyễn Trãi

Thuộc thời Lê Trung hưng

Nguồn: Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam

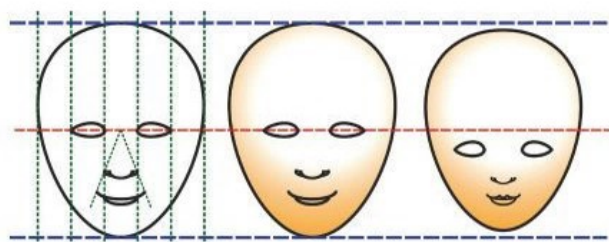
Chân dung cô bộ đội

Tranh sáp màu của học sinh Nguyễn Tường Vy, Hà Nội

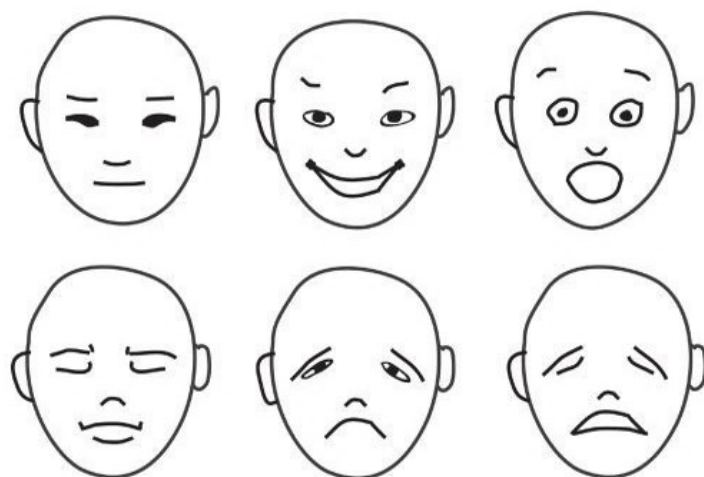
Quan sát các bức tranh vẽ bộ đội và cho biết:

- Màu sắc, đường nét được thể hiện trong tranh.
- Đặc điểm hình dáng, biểu cảm của khuôn mặt trong tranh.

Quan sát tỉ lệ và các nét biểu cảm trên khuôn mặt.

Tỉ lệ mắt, mũi trên khuôn mặt

Một số nét biểu cảm trên khuôn mặt

Em có biết

- Vào thế kỉ XV – XVIII, tranh chân dung bắt đầu được chú trọng phát triển ở Việt Nam. Có thể kể đến một số bức tranh chân dung ở thời kì này như: chân dung Nguyễn Trãi, chân dung Phùng Khắc Khoan,... Nét trong tranh sinh động, uyển chuyển để vừa diễn tả hình vừa diễn tả chi tiết, đồng thời thể hiện được tính cách của nhân vật.
- Bức chân dung lụa cổ vẽ Nguyễn Trãi không chỉ có giá trị nghệ thuật mà còn có giá trị về ý nghĩa lịch sử và văn hoá.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định đối tượng vẽ chân dung: chú (cô) bộ đội

Bước 2

Chọn đặc điểm điển hình của nhân vật để thể hiện

Bước 3

Xác định phương pháp thực hành

Thực hành

Cách 1: Vẽ nét

1

Tìm bố cục, vẽ phác hình

2

Vẽ các chi tiết

3

Vẽ màu và hoàn thiện

Cách 2: Vẽ mảng màu

1

Vẽ mảng màu lớn

2

Vẽ tiếp hình và màu

3

Vẽ chi tiết và hoàn thiện

Gợi ý

- Trên khuôn mặt, mắt ở đường ngang chia đôi độ dài khuôn mặt từ cằm đến đỉnh đầu, khoảng cách giữa hai mắt bằng chiều dài của con mắt, hai đầu mắt kéo xuống sẽ trùng cánh mũi. Tai ở vị trí ngang mắt và mũi.
- Đường nét có thể dùng để diễn tả hình và vẽ các chi tiết trên chân dung.
- Sử dụng màu phù hợp với trang phục của chú (cô) bộ đội; chú ý tỉ lệ, biểu cảm khuôn mặt thể hiện được cảm xúc của nhân vật.

Luyện tập

Em hãy vẽ một bức tranh chân dung bộ đội.

Yêu cầu:

- Khai thác được đặc điểm của khuôn mặt.
- Thể hiện được trạng thái cảm xúc.

ỨNG DỤNG

- Em có thể áp dụng kiến thức của bài học để vẽ tranh chân dung thầy cô, bạn bè, người thân hoặc người nổi tiếng mà em yêu mến.
- Tranh chân dung có thể dùng để trang trí không gian sinh hoạt hay là một món quà tặng ý nghĩa.

Nguồn: Nguyễn Tuấn Khoa

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Bố cục, đường nét, màu sắc được thể hiện trong tranh.
- Đặc điểm, trạng thái cảm xúc của nhân vật trong tranh.
- Em thích tranh nào nhất? Vì sao?
- Em có ấn tượng như thế nào về chú (cô) bộ đội?

Em cần nhớ

- Khi vẽ chân dung người, cần lưu ý khoảng cách giữa các bộ phận trên khuôn mặt người lớn và trẻ em là khác nhau.
- Biết ơn người có công với đất nước chính là thể hiện truyền thống đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” của dân tộc.

Bài 2

PHONG CẢNH QUÊ HƯƠNG

Yêu cầu cần đạt

- Nhận biết được đặc điểm, vẻ đẹp của phong cảnh quê hương.
- Vẽ được bức tranh phong cảnh mang nét đặc trưng riêng của quê hương.
- Chia sẻ được cảm nhận về sản phẩm, tác phẩm nghệ thuật.
- Biết yêu mến, trân trọng cảnh đẹp quê hương, đất nước.

KHÁM PHÁ

Tìm hiểu các hình ảnh theo gợi ý sau:

- Chỉ ra nội dung, hình ảnh chính trong các bức ảnh.
- Kể tên và giới thiệu thêm một số phong cảnh của nước ta mà em biết.

1 Bàn Hòn, Tam Đường, Lai Châu
(Nguồn: Du lịch 24)

2 Phố cổ Hội An, Quảng Nam
(Nguồn: Ái Lam)

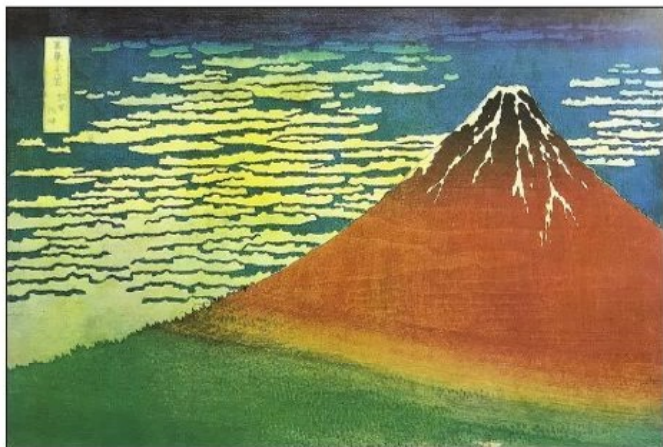

3 Bến thuyền ở Cao Lãnh, Đồng Tháp
(Nguồn: Phạm Văn Tuyền)

Quan sát các bức tranh vẽ đề tài phong cảnh quê hương và cho biết:

- Hình ảnh chính trong bức tranh.
- Màu sắc và cách sắp xếp bố cục trong tranh.
- Nét đẹp độc đáo trong bức tranh.

Gió lạnh, trời trong

Tranh khắc gỗ của họa sĩ Hokusai
Nguồn: *Japanese prints*, Taschen

Nguồn: Triển lãm giải thưởng
mĩ thuật thiếu nhi 2017

Em có biết

- Tranh phong cảnh thể hiện những đặc điểm và vẻ đẹp riêng của mỗi vùng miền. Thông qua những hình ảnh đơn sơ, mộc mạc như: cây đa, bến nước, cổng làng, lũy tre xanh, góc phố, đồi núi, cánh đồng,... người vẽ diễn tả cảm xúc mà họ trải nghiệm.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

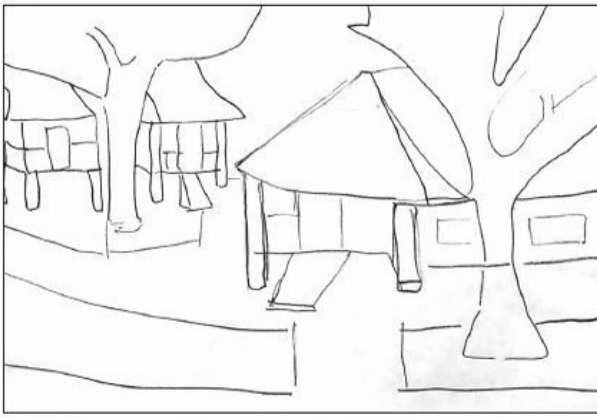
Xác định nội dung
bức tranh phong cảnh
quê hương

Bước 2

Chọn hình ảnh em thấy
ấn tượng nhất

Bước 3

Xác định phương pháp
thực hành

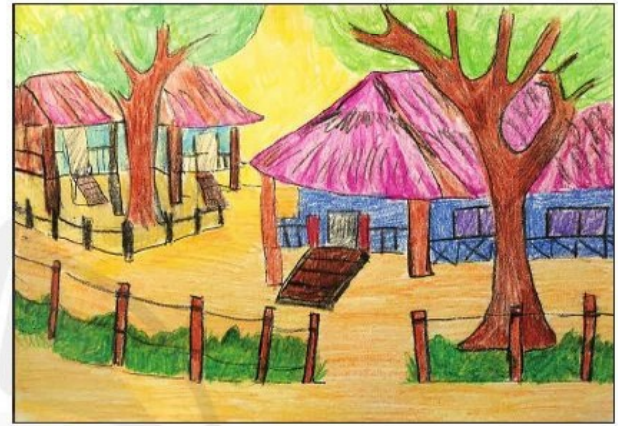
1 Vẽ khái quát mảng

2 Vẽ các mảng màu lớn

3 Tiếp tục vẽ màu và diễn tả

4 Vẽ chi tiết và hoàn thiện

1

1. Vẽ hình và bố cục
2. Vẽ màu khái quát
3. Vẽ chi tiết và hoàn thiện

2

3

Gợi ý

- Cần sắp xếp hình ảnh chính để làm rõ chủ đề bức tranh.
- Màu sắc trong tranh phong cảnh có ý nghĩa quan trọng, vì vậy cần lưu ý đến hoà sắc và độ đậm nhạt của màu.
- Vẽ tranh phong cảnh quê hương dù đơn giản nhưng vẫn cần đảm bảo cách sắp xếp bố cục, hình vẽ, màu sắc,...

Luyện tập

Em hãy vẽ bức tranh mô tả cảnh đẹp quê hương.

Yêu cầu:

- Sử dụng linh hoạt các chất liệu màu.
- Thể hiện được vẻ đẹp đặc trưng của phong cảnh quê hương.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Hình ảnh chính và bố cục của bức tranh.
- Ý tưởng của em về cách thể hiện màu sắc trong bức tranh.
- Em cảm nhận thế nào về bức tranh của bạn?
- Em thích bức tranh nào nhất? Vì sao?

Hồ Gươm

Tranh màu nước
của học sinh Minh An, Hà Nội

ỨNG DỤNG

- Em có thể vẽ tranh phong cảnh để minh họa nội dung học tập ở các môn học khác.
- Tranh phong cảnh có thể trở thành quà tặng hoặc dùng để lưu giữ kỉ niệm của em.

Em cần nhớ

- Tranh phong cảnh không chỉ ca ngợi cảnh đẹp thiên nhiên mà còn thể hiện tình cảm và ấn tượng của người vẽ với quê hương, đất nước.
- Cần có ý thức trân trọng và bảo vệ cảnh đẹp quê hương.
- Giữ gìn đồ dùng sạch sẽ, hạn chế rác thải cũng là góp phần giữ gìn cảnh đẹp quê hương, đất nước.

Bài 3

VẼ MẪU CÓ DẠNG KHỐI TRỤ

Yêu cầu cần đạt

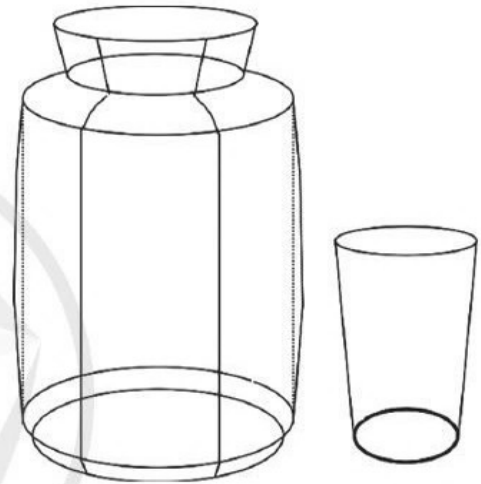
- Nhận biết được tính vật dạng khối trụ.
- Xác định nguồn ánh sáng chính và độ đậm nhạt của mẫu.
- Hiểu được quy trình thực hành bài vẽ theo mẫu.
- Vẽ được mẫu có dạng khối trụ, thể hiện được độ đậm, nhạt.
- Chia sẻ được cảm nhận về hiệu quả ánh sáng trên bài vẽ.

KHÁM PHÁ

Tìm hiểu bức vẽ theo gợi ý sau:

- Xác định hướng của nguồn sáng chiếu vào vật mẫu.
- Nhận xét mảng đậm, nhạt, lớn và nhỏ của bức vẽ.

Cấu tạo của bề mặt khối

Bài vẽ khối trụ – Tranh vẽ chì của học sinh Nhật Minh, Hà Nội

Bài vẽ tĩnh vật – Tranh vẽ chì của học sinh Khánh Vy, Hà Nội

Tìm hiểu vật mẫu và cho biết:

- Dạng khối và chất liệu của vật mẫu.
- Những điểm khác nhau của góc nhìn và nguồn sáng chiếu trên vật mẫu?

Góc nhìn ngang không thấy miệng lọ

Góc nhìn từ trên cao nên miệng lọ rộng hơn

Nhìn xiên từ bên trái nên hai vật mẫu tách nhau

Mẫu vật

Em có biết

- Ánh sáng khi chiếu vào khối trụ tròn sẽ chia ra thành các vùng đậm nhạt khác nhau trên bề mặt khối.
- Người học được rèn luyện kỹ năng quan sát, nhận biết hình, khối và đặc điểm của đối tượng khi vẽ theo mẫu.
- Các nhà điêu khắc thường đẽo gọt khối hộp chữ nhật để tạo thành khối trụ tròn.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Chọn góc
quan sát mẫu nhìn

Bước 2

Xác định đặc điểm
nổi bật của vật mẫu

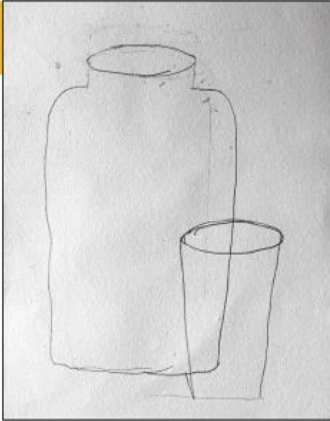
Bước 3

Xác định phương pháp
thực hành

Thực hành

Cách 1

1

2

3

4

1. Ước lượng vị trí, kích thước và vẽ hình khái quát

2. Vẽ thêm chi tiết, hình bóng đổ và đường phân chia mặt ngang với mặt đứng

3. Vẽ mảng đậm nhạt lớn

4. Hoàn thiện bức vẽ

Cách 2

1. Xác định bố cục và dựng khung hình chung

2. Vẽ phác vật mẫu bằng hình cơ bản và đường phân chia mặt ngang với mặt đứng

3. Vẽ mảng đậm nhạt lớn và bóng đổ

4. Hoàn thiện bức vẽ

1

2

3

4

Gợi ý

- Em có thể ước lượng bố cục và sử dụng que đo để so sánh kích thước của mẫu vẽ trên giấy. Không nên vẽ hình lớn hơn kích thước thực của mẫu.
- Nheo/dim mắt khi quan sát mẫu sẽ giúp em thấy các độ đậm nhạt rõ hơn.
- Bóng của mẫu vẽ in trên các mặt nền có tác dụng tốt cho không gian của bức vẽ.

Luyện tập

Em hãy vẽ bài tĩnh vật với mẫu có dạng khối trụ.

Yêu cầu:

- Bố cục bức vẽ cân đối trên khổ giấy A4.
- Tỷ lệ, kích thước hình vẽ tương ứng với mẫu và vị trí quan sát.
- Vẽ được ba độ đậm nhạt lớn (đậm, trung gian, sáng).
- Bước đầu gợi được cảm giác về chất liệu của mẫu.

THẢO LUẬN

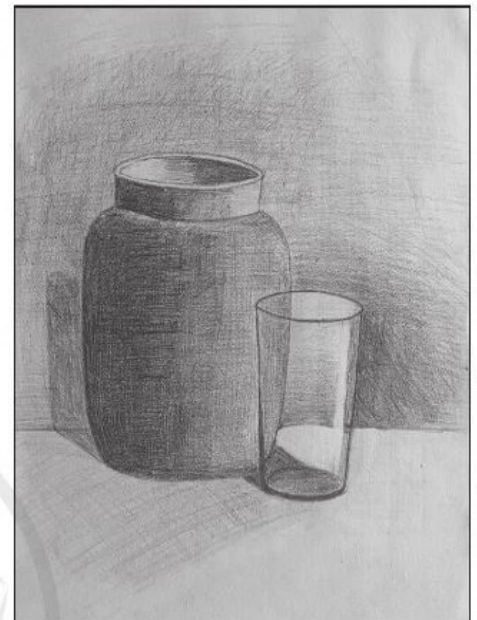
Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Nhận xét về bố cục của bài vẽ.
- So sánh tỷ lệ hình, khối giữa bài vẽ và mẫu.
- Em cho biết sự khác nhau giữa độ đậm, nhạt của các vật mẫu?
- Em cảm nhận thế nào về không gian của bài vẽ?

ỨNG DỤNG

- Sử dụng bức vẽ để trang trí bàn học, không gian sinh hoạt,...
- Sử dụng cách tư duy về khối trụ giúp em dễ dàng vẽ các vật có cấu tạo phức tạp.

Bài vẽ tĩnh vật – Tranh vẽ chì của học sinh Mạnh Hùng, Thái Bình

Em cần nhớ

- Việc tuân thủ quy trình thực hành giúp em rèn luyện thói quen làm việc khoa học.
- Khi sử dụng các sản phẩm, đồ dùng, chúng ta cần có ý thức trân trọng và giữ gìn cẩn thận.

Bài
4

CHỮ CƠ BẢN

Yêu cầu cần đạt

- Biết được đặc điểm và cấu tạo của chữ cái.
- Hiểu và phân loại được nhóm chữ có chung đặc điểm.
- Tạo được một số chữ cái trong bảng chữ theo dạng chữ nét đều.
- Biết được vai trò của chữ trong đời sống hằng ngày.

KHÁM PHÁ

Tìm hiểu hình ảnh theo gợi ý sau:

- Chỉ ra đặc điểm hình dáng, kích thước của nét chữ.
- Nêu sự khác nhau về hình dáng, kích thước các chữ cái trong một kiểu chữ.
- Chỉ ra các biểu tượng, logo trong các nội dung chữ.

Nguồn: Báo Điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam

1

Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hoá Liên hợp quốc

CENTURY GOTHIC

2

TIME NEW ROMAN

3

Nhân Dân

4

CƠ QUAN TRUNG ƯƠNG CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG, NHÀ NƯỚC VÀ NHÂN DÂN VIỆT NAM

5

unicef

Quỹ Nhi đồng Liên hợp quốc

Em có biết

- Chữ Baton (Ba-tông) là kiểu chữ có các nét bằng nhau.
- Gothic (Gô-tích) và Roman (Rô-măng) là tên hai kiểu chữ bắt nguồn từ phong cách nghệ thuật kiến trúc thuộc thời kì trung cổ phương Tây.
- Khoảng cách giữa các chữ cái thông thường không đều nhau. Những chữ in còn có nét tròn (O, C, Q, G) có đường kính lớn hơn so với các chữ nét sổ thẳng.
- Kiểu chữ được sử dụng trên máy tính là do các họa sĩ và chuyên gia công nghệ thông tin thiết kế.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định mục tiêu tạo hình chữ cái

Bước 2

Phân loại nhóm chữ (theo đặc điểm nét hoặc tỉ lệ ô chữ)

Bước 3

Xác định phương pháp thực hành

Thực hành

Cách 1

1

2

3

Chuẩn bị giấy màu thủ công và đồ dùng

1. Cắt các nét và hình có nhiều màu với kích thước khác nhau

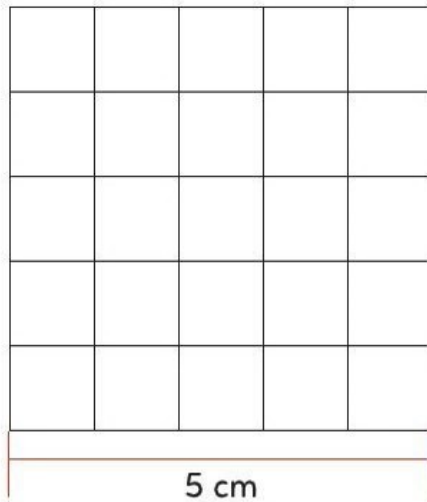
2. Xếp các chữ cái có nét thẳng với nét sổ dài 5 cm, nét ngang dài 3 cm, nét xiên dài 4 cm để được các chữ cái A, M, K, N, H, F,...

3. Xếp tạo hình các chữ có nét tròn bằng các hình tròn. Dùng hình vuông và hình tam giác kết hợp với hình tròn, nét sổ thẳng để xếp các chữ cái C, G, D; dùng hình vuông bé kết hợp nét sổ để xếp các chữ cái B, P, R

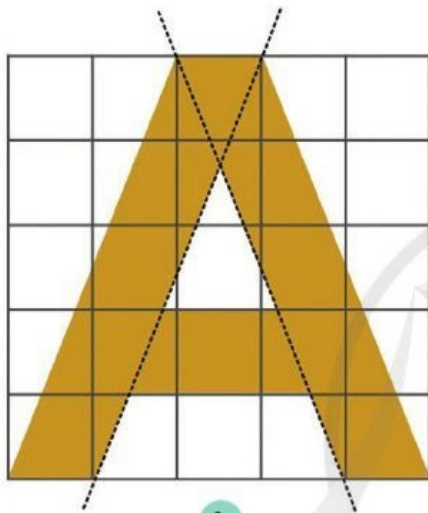
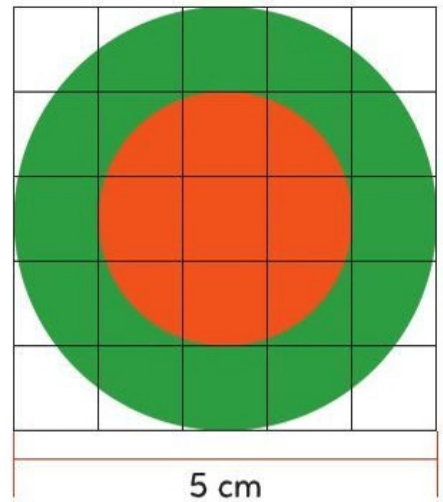
Cách 2

1. Kẻ những ô vuông có cạnh 5 cm
2. Vẽ hình tròn to có đường kính 5 cm và hình tròn nhỏ có đường kính 3 cm giữa ô vuông
3. Xác định nét chữ bằng 1 cm và dùng thước kẻ các con chữ
4. Tạo các chữ cái theo dạng nét đều

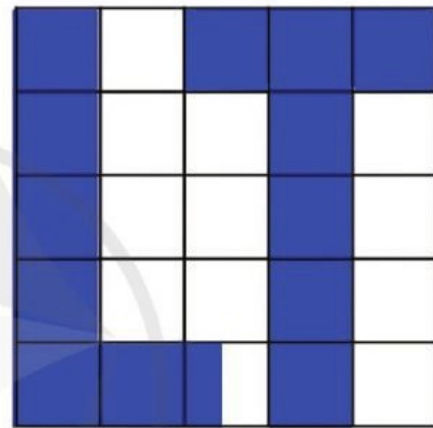
1

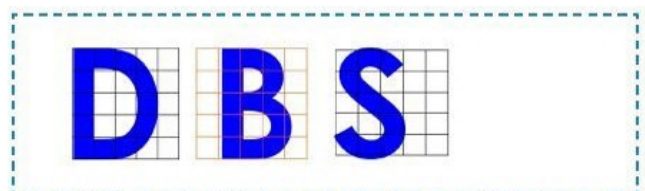
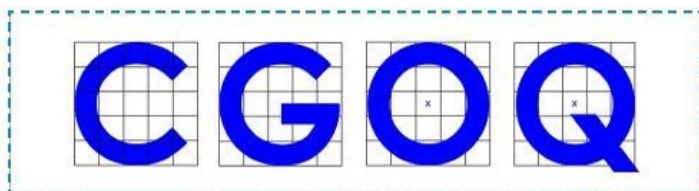
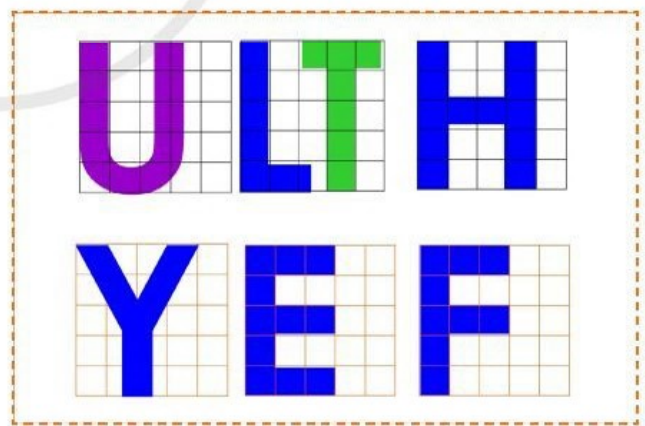
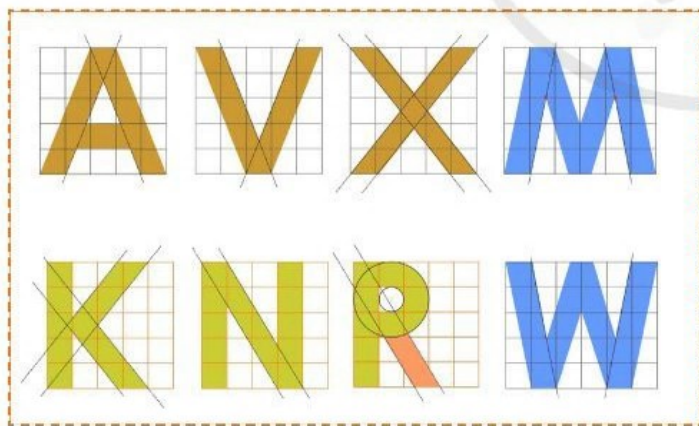
2

3

4

Gợi ý

- Chia nhóm các chữ cái có kích thước chiều rộng giống nhau.
- Tham khảo kiểu chữ được thiết kế trên sách, báo.
- Có thể sử dụng ô vuông ở mặt sau tờ giấy thủ công hoặc giấy ô li để làm khung xếp và dán chữ.
- Viết một từ có ý nghĩa, sau đó tạo hình sắp xếp chữ để hoàn thiện thông điệp.

Luyện tập

Em hãy tạo hình các chữ cái bằng giấy màu hoặc kẻ chữ theo công thức đã học.

Yêu cầu:

- Xếp chữ cái theo nhóm nét thẳng, nét cong hoặc theo kích thước.
- Chữ có kích thước chiều rộng giống nhau cần xếp cùng nhóm.
- Lưu ý: điều chỉnh khoảng cách các chữ cái sao cho cân đối.

ỨNG DỤNG

- Chữ viết được ứng dụng hằng ngày trong mọi mặt của đời sống.
- Công thức 5 ô vuông dùng để tạo hình hoặc kẻ chữ.
- Chữ được tạo hình trang trí có thể giúp nội dung thông điệp gây ấn tượng mạnh hơn.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Cách sắp xếp các chữ cái trong nhóm chữ trên sản phẩm.
- Chữ nào là khó xếp cân đối nhất? Vì sao?
- So sánh và nhận xét các kiểu chữ do em và các bạn tạo ra.
- Chọn một chữ cái chưa đẹp để chỉnh sửa theo ý của em.

Nguồn: Phạm Văn Tuyến

Em cần nhớ

- Chữ viết là ngôn ngữ kí hiệu đặc biệt giúp con người chia sẻ, giao tiếp với nhau.
- Có nhiều kiểu chữ khác nhau nên các nhà thiết kế thường phải chọn kĩ cho phù hợp nội dung thông điệp.
- Công thức 5 ô vuông để tạo hình chữ được phát minh ra từ rất lâu, giúp cho việc sáng tạo chữ trở nên dễ dàng.

Bài 5

SÁNG TẠO HOA TIẾT TRANG TRÍ

Yêu cầu cần đạt

- Nhận biết được nguyên lý nhịp điệu trên các sản phẩm.
- Tạo được hoa văn trang trí có tính nhịp điệu.
- Nhận xét được đặc điểm của sản phẩm, bài vẽ trang trí.
- Hiểu và trân trọng những sản phẩm trang trí trong đời sống.

KHÁM PHÁ

Tim hiểu hình ảnh theo gợi ý sau:

- Mô tả cách sắp xếp đường nét, hoa văn trong các hình ảnh.
- Chỉ ra những họa tiết, màu sắc tạo ra nhịp điệu (đều, dày và thưa; to và nhỏ;...).

1

2

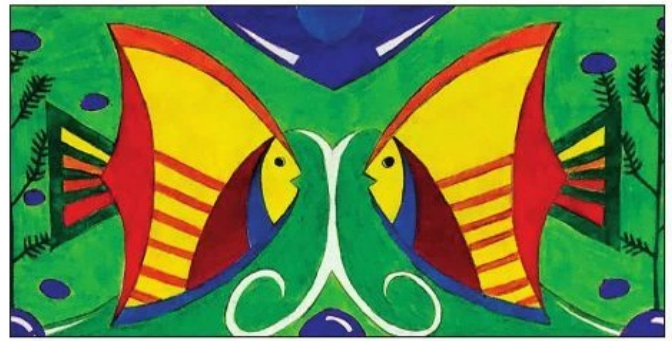
3

4

Quan sát nhịp điệu trong các hình trang trí và cho biết:

- Các kiểu nhịp điệu có trong hình trang trí.
- Hoạ tiết tạo ra nhịp điệu chính trong hình.

Bài vẽ trang trí đường điem của học sinh Phạm Đình Quang

Em có biết

- Nhịp điệu trong trang trí là sự nhắc lại về nét, hình, khối, màu sắc một cách có chủ đích (đều, dày và thưa; to và nhỏ; lên và xuống;...) để tạo ra quy luật trong trang trí.
- Tính nhịp điệu cũng thường xuất hiện trong tự nhiên. Ví dụ: đường cong của ngọn núi; hoa văn trên cánh bướm, cánh chuồn chuồn,...

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định chủ đề
hoạ tiết trang trí

Bước 2

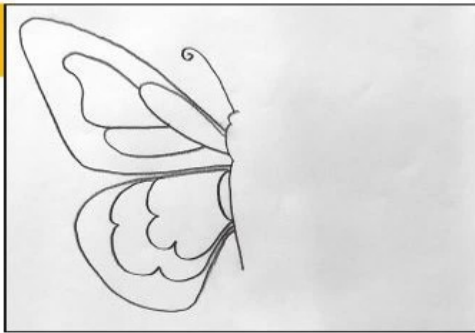
Chọn hình ảnh điển hình
có tính nhịp điệu

Bước 3

Xác định phương pháp
thực hành

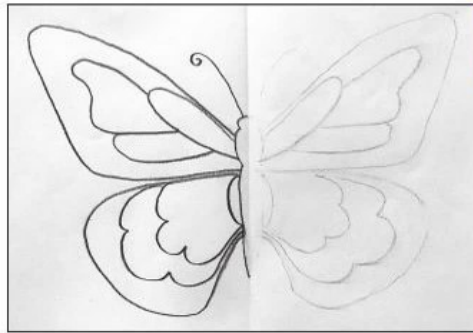
Cách 1: In một họa tiết theo nguyên lí nhịp điệu

1

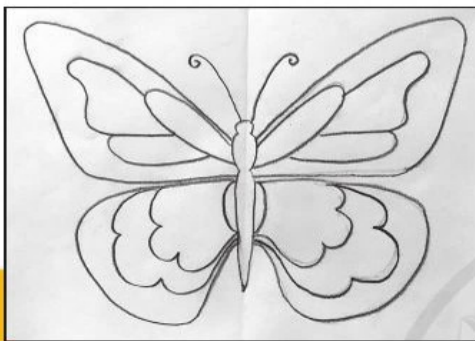
Vẽ họa tiết trên một nửa tờ giấy

2

Gấp đôi tờ giấy để in nhắc lại hình hoa văn

3

Tô lại phần vừa in cho nét

4

Hoàn thiện sản phẩm

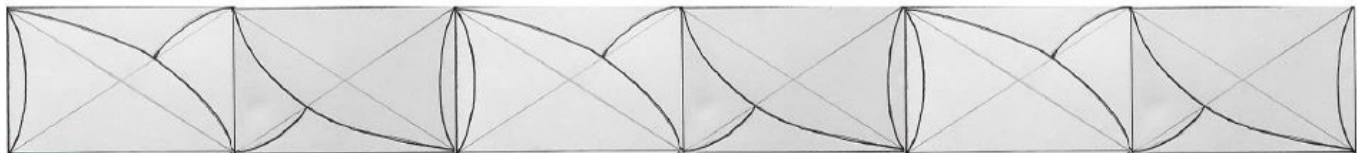
Cách 2: Vẽ đường diềm theo nguyên lí nhịp điệu

1

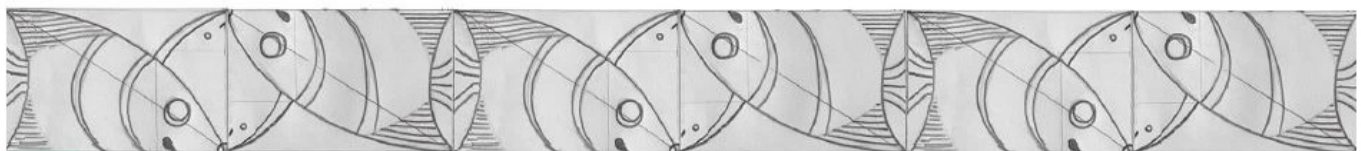
Kẻ khung hình

2

Vẽ phác hình

3

Vẽ chi tiết

4

Hoàn thiện sản phẩm

Gợi ý

- Cần lưu ý đến nét khi vẽ để làm nổi bật họa tiết.
- Nhịp điệu có thể áp dụng cho vẽ nét, hình và màu sắc.
- Em có thể đảo ngược họa tiết để tạo ra một nhịp điệu cho mẫu trang trí.

Luyện tập

Em hãy vẽ trang trí một hình chữ nhật theo nguyên lí nhịp điệu.

Yêu cầu:

- Kích thước bài vẽ 15×20 cm.
- Họa tiết tự chọn.
- Bố cục theo đường trục ngang, đường trục dọc hoặc cả hai.
- Có thể sử dụng màu sắc hoặc vẽ bằng các độ đậm nhạt đen trắng.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Cách sắp xếp họa tiết, màu sắc thể hiện nhịp điệu trên sản phẩm.
- Nhận xét của em về sản phẩm của bạn (mảng màu, họa tiết,...).
- Tính ứng dụng của sản phẩm mà em sáng tạo ra.

ỨNG DỤNG

- Nguyên lí nhịp điệu được sử dụng phổ biến trong đời sống vì cảm giác cân bằng, thuận mắt khi nhìn.
- Sản phẩm họa tiết có tính nhịp điệu có thể được sử dụng để trang trí.

Nguồn: Internet

Em cần nhớ

- Có nhiều hình thức sắp xếp hoa văn, họa tiết theo nhịp điệu.
- Nhịp điệu là một nguyên lí tạo hình phổ biến trong nghệ thuật trang trí.

Bài 6

TÌM HIỂU NGHỆ THUẬT TẠO HÌNH TRUNG ĐẠI THẾ GIỚI

Yêu cầu cần đạt

- Phân tích được một số yếu tố thẩm mỹ của nghệ thuật trung đại thế giới.
- Tạo hình trang trí được sản phẩm sử dụng mô típ tạo hình trong nghệ thuật trung đại thế giới.
- Giới thiệu, nhận xét và nêu được cảm nhận về sản phẩm.

KHÁM PHÁ

Quan sát hình ảnh và thảo luận về nghệ thuật kiến trúc thời kì trung đại thế giới theo gợi ý sau:

- Cửa cong mái vòm là đặc trưng của phong cách nghệ thuật gì?
- Phong cách kiến trúc của ngôi đền Ấn Độ giáo có đặc điểm gì?
- Tranh kính là gì?

Tháp nghiêng Pisa (Pi-da), Ý
Nguồn: Internet

Tranh kính và mái vòm trong nhà thờ theo kiến trúc Gothic
Nguồn: Stephanie LeBlanc

Một phần ngôi đền Meenakshi Amman (Mi-nác-si Am-man), Ấn Độ
Nguồn: Internet

Quan sát những bức tranh và thảo luận theo gợi ý sau:

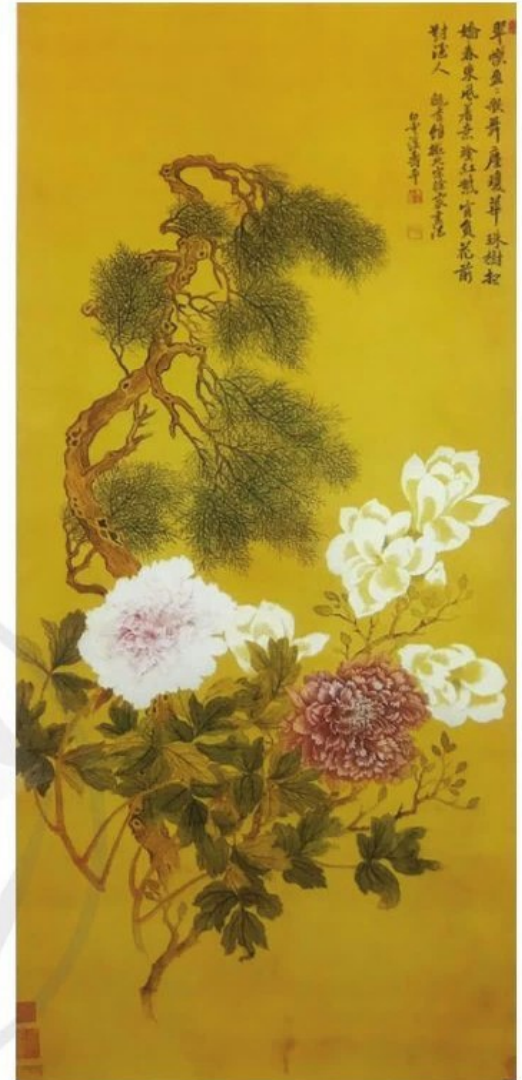
- Phân loại các tranh theo nghệ thuật phương Đông và phương Tây.
- Giới thiệu thêm những bức tranh mà em biết.

1

2

3

4

1. Mona Lisa (Mô-na Li-da) – Tranh sơn dầu của Leonardo da Vinci (Lê-ô-na-đô đờ Vành-xi).
Nguồn: *1000 paintings of genius*, Sirrocco
2. Chân dung lễ cưới Arnolfini (A-no-phi-ni) – Tranh sơn dầu của họa sĩ Jan Van Eyck (Gien van Ai).
Nguồn: *1000 paintings of genius*, Sirrocco
3. Hoa mộc lan, mẫu đơn và thông – Tranh thủy mặc, Trung Quốc. Nguồn: *300000 year of art*, Phaidon
4. Tranh khắc gỗ, Nhật Bản. Nguồn: *Japanese Printings*, Taschen

5

6

7

5. Cốc sứ – khoảng 1190, Iran (I-ran)

6. Lọ đồng tráng men – 1430, Trung Quốc

7. Hoạ tiết côn trùng trên bình gốm – thế kỉ XV, Peru (Pê-ru)

Nguồn: 300000 year of art, Phaidon

Em có biết

- Nghệ thuật thời kì trung đại phương Tây nổi bật với chất liệu sơn dầu, luật phối cảnh, tranh ghép mảnh, tranh kính nhà thờ. Phong cách kiến trúc Roman, Gothic nổi tiếng với mái và cửa cuốn cong hình vòm. Một số họa sĩ nổi tiếng như Giotto (Giốt-tô), Leonardo da Vinci, Raphael (Ra-pha-en), Velasquez (Ve-lát-que), Michelangelo (Mai-con-lan-giê-lô), Rembrandt (Rem-bờ-ren),...
- Nghệ thuật thời kì trung đại phương Đông nổi bật với các thể loại tranh thủy mặc ở Trung Quốc, tranh khắc gỗ ở Nhật Bản, tranh gốm và thảm trang trí vùng Trung Đông,... Nghệ thuật kiến trúc và điêu khắc ở đền, chùa của các quốc gia đều mang những nét độc đáo riêng.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định sản phẩm cần trang trí

Bước 2

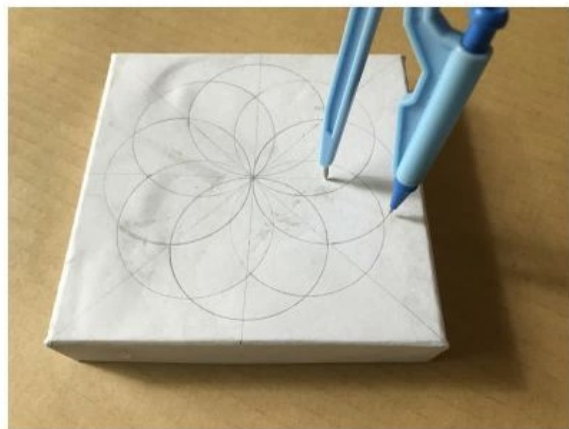
Xác định cách tạo hình theo nghệ thuật

Bước 3

Xác định phương pháp thực hành

Thực hành

Cách 1: Sử dụng mô típ phong cách Gothic ở phần khám phá để trang trí đồ vật

1. Chọn một hộp giấy, sử dụng compa để vẽ họa tiết trên nắp hộp

2. Vẽ các họa tiết để trang trí các mặt hộp giấy

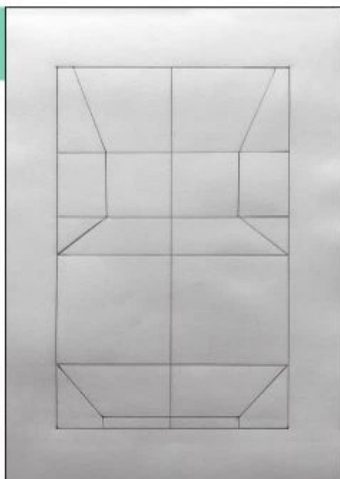
3. Vẽ màu

4. Hoàn thiện sản phẩm

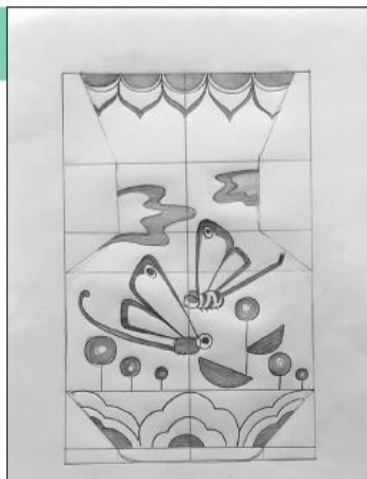
Cách 2: Kết hợp mô típ nghệ thuật trung đại để thiết kế trang trí sản phẩm

1

Lựa chọn sản phẩm để thiết kế

2

Vẽ họa tiết thời kì trung đại

3

Hoàn thiện sản phẩm

Gợi ý

- Kỹ thuật thực hiện có thể vẽ, in hoặc may, dán các họa tiết hoặc bức tranh. Khi thiết kế trang trí cần lưu ý đến kiểu họa tiết và màu sắc của mỹ thuật thời kì trung đại.
- Khi vẽ theo nghệ thuật dân gian, cần hiểu được cách dùng nét, màu và cách tạo dáng nhân vật.

Luyện tập

Em hãy vẽ hoặc in họa tiết lên sản phẩm dựa theo họa văn, mô típ trang trí của một phong cách nghệ thuật trung đại thế giới.

Yêu cầu:

- Sử dụng họa tiết, hình nhân vật, màu sắc và bố cục giống như phong cách tạo hình nghệ thuật trung đại.
- Tham khảo một số hình ảnh trong thực tế để có thêm ý tưởng cho cách vẽ mô phỏng theo tạo hình nghệ thuật trung đại thế giới.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Điểm sáng tạo trong sản phẩm của em, của bạn.
- Sản phẩm sáng tạo của em, của bạn đã áp dụng mô típ, họa tiết trung đại nào?
- Suy nghĩ của em về lịch sử nghệ thuật trung đại.
- Theo em, chúng ta nên làm gì để bảo tồn và phát huy giá trị nghệ thuật trung đại?

ỨNG DỤNG

- Em có thể tạo một thư viện tranh về nghệ thuật trung đại để liên kết với nội dung học tập của môn khác.
- Em có thể sử dụng các hình vẽ theo phong cách nghệ thuật cổ xưa để trang trí cho các vật dụng hằng ngày và làm các tấm thiệp xinh xắn.

Nguồn: Nguyễn Thị My

Em cần nhớ

- Nghệ thuật trung đại thế giới có nhiều thời kì khác nhau. Ở phương Tây có nghệ thuật Phục hưng, Cổ điển, Baroque với nhiều loại hình nghệ thuật kiến trúc, điêu khắc, hội họa,... Tranh sơn dầu xuất hiện ở châu Âu từ thời kì này.
- Ở phương Đông nổi bật là nghệ thuật kiến trúc và điêu khắc Phật giáo, Hồi giáo. Các dòng nghệ thuật tranh in, tranh vẽ cũng phát triển như tranh khắc gỗ, tranh thủy mặc, tranh lụa. Nghệ thuật trang trí và thủ công mỹ nghệ cũng rất phát triển.

Bài
7

**TÌM HIỂU NGHỆ THUẬT
TẠO HÌNH TRUNG ĐẠI VIỆT NAM**

Yêu cầu cần đạt

- Phân tích được một số yếu tố thẩm mỹ của nghệ thuật trung đại Việt Nam.
- Hiểu và trân trọng, gìn giữ nghệ thuật truyền thống Việt Nam.
- Tạo hình trang trí được sản phẩm sử dụng mô típ tạo hình trong nghệ thuật trung đại Việt Nam.
- Giới thiệu, nhận xét và nêu được cảm nhận về sản phẩm.

KHÁM PHÁ

Quan sát hình ảnh và thảo luận về nghệ thuật thời kì trung đại Việt Nam theo gợi ý sau:

- Mái ngói và đầu đao cong là đặc trưng của phong cách kiến trúc nào?
- Hình dáng, họa tiết, màu sắc trang trí trên sản phẩm.
- Cách tạo hình của nghệ thuật điêu khắc thời kì trung đại.

Phù điêu Shiva múa
Điêu khắc đá Chăm-pa, thế kỉ XIII
Nguồn: 300000 year of art, Phaidon

Một mảng nghệ thuật chạm khắc gỗ, đình Đông Viên
Nguồn: Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam

Chùa Một Cột, Việt Nam
Nguồn: Internet

Khăn thổ cẩm
Nguồn: Nguyễn Thị Hồng Thắm

Chân đèn gốm hoa lam
Thế kỉ XV, Việt Nam
Nguồn: 300000 year of art, Phaidon

Tim hiểu các bức tranh dân gian theo gợi ý sau:

- Nội dung, hình ảnh, bố cục của tranh.
- Màu sắc và đường nét được thể hiện trong tranh.

Vinh Hoa

Nguồn: Nguyễn Thị Hồng Thắm

Bạch hổ

Nguồn: Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam

Em có biết

- Ở Việt Nam, nghệ thuật kiến trúc và điêu khắc đình, chùa thời trung đại phát triển mạnh. Có nhiều dòng tranh dân gian, nổi bật là tranh Đông Hồ, tranh Hàng Trống,... và tranh thờ của đồng bào vùng cao là sản phẩm sáng tạo của tập thể, được kết tinh qua nhiều đời.
- Nghệ thuật điêu khắc Chăm-pa chịu ảnh hưởng của tôn giáo Ấn Độ, các tác phẩm phù điêu và tượng tròn gắn với sinh hoạt tôn giáo và được thể hiện sinh động, uyển chuyển, tinh tế.
- Nghệ thuật chạm khắc gỗ đình làng được sáng tạo với đường nét thoải mái, phóng khoáng, mộc mạc, hình ảnh giàu tính ước lệ đã thể hiện khát vọng về một cuộc sống ấm no, hạnh phúc của người dân.
- Tranh dân gian Đông Hồ sử dụng các nét to, cô đọng, chắc khỏe; màu trong tranh tươi sáng được làm từ các nguyên liệu và thảo mộc có trong tự nhiên.
- Tranh dân gian Hàng Trống sử dụng đường nét thanh mảnh, màu sắc rực rỡ nhưng cũng rất tao nhã.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định sản phẩm cần trang trí

Bước 2

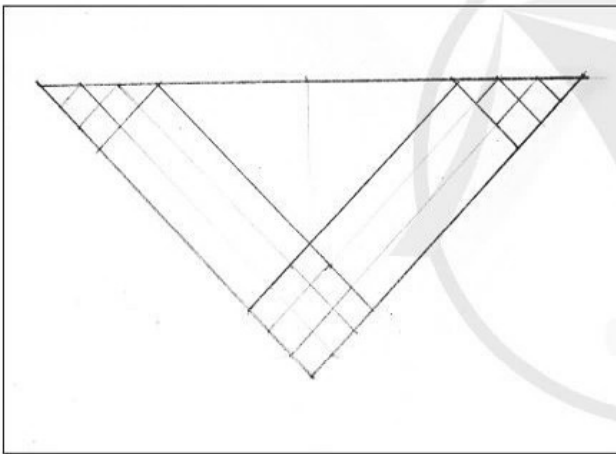
Chọn cách tạo hình

Bước 3

Xác định phương pháp thực hành

Thực hành

Cách 1: Sử dụng mô típ họa tiết kĩ hà để tạo sản phẩm cắt dán

1

2

3

1. Lựa chọn sản phẩm và mô típ nghệ thuật để trang trí: vẽ khăn hình tam giác, tạo các đường thẳng và các ô vuông để sử dụng mô típ hình kĩ hà trong trang trí
2. Cắt giấy màu theo các kích thước đã vẽ, xếp chọn màu và dán
3. Hoàn thiện sản phẩm

Cách 2: Sử dụng mô típ tranh dân gian Đông Hồ để trang trí

Chọn một tranh hoặc mô típ
và đồ vật cần trang trí
(ống giấy hoặc vỏ hộp)

1

2

Mô phỏng lại các hình để trang trí
cho đồ vật

3

Hoàn thiện sản phẩm

Gợi ý

- Khi vẽ theo phong cách nghệ thuật dân gian thời kì trung đại Việt Nam, cần hiểu được cách dùng nét, màu và cách tạo dáng nhân vật.
- Hình dáng, họa tiết và màu sắc của sản phẩm cần phù hợp với mục đích, đối tượng sử dụng.
- Họa tiết kĩ hà khi được kết hợp và sắp xếp theo các bộ cục khác nhau có thể tạo thành các họa tiết độc đáo trong trang trí.

Luyện tập

Em hãy vẽ hoặc in họa tiết lên sản phẩm dựa theo hình ảnh trang trí của một phong cách nghệ thuật trung đại Việt Nam.

Yêu cầu:

- Sử dụng họa tiết, hình nhân vật, màu sắc và bố cục giống như phong cách tạo hình nghệ thuật trung đại Việt Nam.

- Tham khảo một số hình ảnh dưới đây để có thêm ý tưởng cho cách vẽ mô phỏng theo tạo hình nghệ thuật trung đại.

Nguồn: Nguyễn Thị Hồng Thắm

Nguồn: Nguyễn Thị My

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Điểm sáng tạo trong sản phẩm của em, của bạn.
- Sản phẩm sáng tạo của em, của bạn đã áp dụng mô típ, họa tiết trung đại nào?
- Suy nghĩ của em về lịch sử nghệ thuật trung đại.
- Theo em, chúng ta nên làm gì để bảo tồn và phát huy giá trị nghệ thuật trung đại?

ỨNG DỤNG

- Em có thể tạo một sơ đồ tư duy bằng hình ảnh về nghệ thuật trung đại để liên kết nội dung học tập với môn học khác.
- Em có thể sử dụng các hình vẽ theo phong cách nghệ thuật trung đại để trang trí các vật dụng hằng ngày, trang trí không gian sinh hoạt và làm các tấm thiệp.

Em cần nhớ

– Nghệ thuật trung đại Việt Nam nổi bật với nghệ thuật kiến trúc và điêu khắc đình, chùa,... Các dòng tranh dân gian và nghệ thuật trang trí, thủ công mỹ nghệ cũng rất phát triển.

– Nhiều công trình nghệ thuật thời kì trung đại ở Việt Nam vẫn còn được lưu giữ đến ngày nay. Một số ngôi chùa cổ có kiến trúc và phong cách điêu khắc gỗ độc đáo, thể hiện qua các bức chạm khắc rất đẹp và tinh xảo.

– Sản phẩm trang trí có nhiều chất liệu, hình dáng, màu sắc, họa tiết đa dạng và được thiết kế phù hợp với mục đích, sở thích, hoàn cảnh sử dụng, ngoài ra chúng còn thể hiện nét đặc trưng văn hoá của một số dân tộc.

Bài 8

TẠO DÁNG VÀ TRANG TRÍ MẶT NẠ

Yêu cầu cần đạt

- Trình bày được đặc điểm về hình dáng, hoạ tiết, màu sắc đặc trưng của một số loại mặt nạ.
- Nêu được ý nghĩa của mặt nạ trong cuộc sống.
- Tạo dáng và trang trí được sản phẩm mặt nạ theo ý thích.
- Chia sẻ và nhận xét được sản phẩm của mình, của bạn.
- Biết trân trọng, giữ gìn các giá trị truyền thống của dân tộc.

KHÁM PHÁ

Quan sát hình ảnh theo gợi ý:

- Hình dáng và thể loại của mặt nạ.
- Nét, mảng, màu sắc được thể hiện trên mặt nạ.
- Trạng thái cảm xúc được biểu hiện trên mặt nạ.
- Chi tiết em thấy ấn tượng nhất.

3

1

2

4

1. Mặt nạ chú hề, chất liệu giấy. Nguồn: Nguyễn Tường Vi, Hà Nội

2. Mặt nạ chú Tễu. Nguồn: Nguyễn Tuấn Khoa

3. Mặt nạ châu Phi (Mặt nạ BaKongo của Khu vực Trung tâm Congo). Nguồn: vi.wikipedia.org

4. Mặt nạ biểu diễn Tuồng. Nguồn: Nguyễn Tuấn Khoa

Mặt nạ Okame, Nhật Bản
Nguồn: Mỹ Anh

Mặt nạ giấy
Nguồn: Tường Vy

Em có biết

- Màu sắc của mặt nạ thể hiện ý nghĩa riêng cho tính cách, tình cảm của nhân vật.
- Mặt nạ tuồng được vẽ trực tiếp lên mặt nghệ sĩ biểu diễn, có tính cách điệu cao, thể hiện đặc điểm, tính cách điển hình của nhân vật. Mặt trắng (thư sinh, nhu mì, trong sáng); mặt đỏ (trí dũng, ngay thẳng); mặt vàng (tính cách nóng nảy); mặt mộc, xám (nình thần, bạc bẽo);...
- Nghệ thuật vẽ mặt nạ tuồng chứa đựng nhiều giá trị văn hoá dân tộc cần được bảo tồn và phát huy.

Sản phẩm mặt nạ. Nguồn: Cao Thị Vân, Tạp chí Văn hoá Nghệ thuật

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

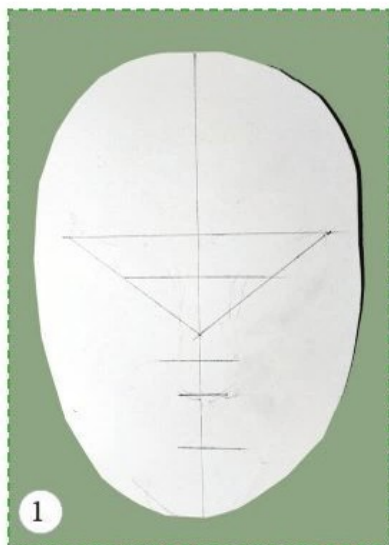
Xác định mục đích sử dụng của sản phẩm

Bước 2

Chọn hình ảnh, hoạ tiết điển hình

Bước 3

Xác định phương pháp thực hành

1

Tạo hình dáng chung của mặt nạ.
Kẻ trục, vẽ các mảng hình trang trí

2

Vẽ họa tiết trang trí

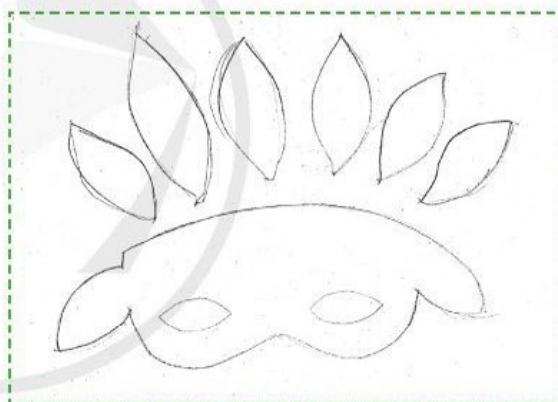

3

Hoàn thiện sản phẩm

Cách 2

1. Vẽ hình mặt nạ và các chi tiết trang trí
2. Cắt hình mặt nạ và chi tiết trang trí
3. Gắn, ghép các chi tiết và trang trí.
Hoàn thiện sản phẩm

1

2

3

Gợi ý

- Có thể phác thảo hình dáng chung của mặt nạ và cắt úm thử vào khuôn mặt cho vừa, sau đó tiến hành trang trí.
- Kẻ các đường trục dọc và ngang giúp em vẽ các mảng hình trên mặt nạ cho cân đối.
- Có thể sử dụng vỏ hộp, bìa,... làm mặt nạ và sử dụng hoạ tiết trên báo, lịch,... để trang trí cho mặt nạ.
- Mặt nạ tiếp xúc với da mặt nên chú ý đảm bảo tính an toàn của sản phẩm khi sử dụng.

Luyện tập

Em hãy tạo dáng và trang trí mặt nạ theo ý thích.

Yêu cầu: Lựa chọn chất liệu, hình dáng, màu sắc, hoạ tiết cho phù hợp với ý tưởng sáng tạo.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Ý tưởng thực hiện sản phẩm mặt nạ.
- Trạng thái cảm xúc trên mặt nạ được diễn tả bằng màu sắc, hình vẽ nào?
- Em ấn tượng với sản phẩm nào nhất? Vì sao?

ỨNG DỤNG

- Sử dụng sản phẩm mặt nạ để tham gia các lễ hội hay các hoạt động ngoại khoá của nhà trường, địa phương.
- Dùng sản phẩm mặt nạ để trang trí góc học tập, không gian trong gia đình hoặc trường học.

Nguồn: Internet

Em cần nhớ

- Màu sắc, hoạ tiết trên mặt nạ thể hiện tính cách, trạng thái cảm xúc của nhân vật.
- Các cặp màu tương phản, bổ túc thường dùng để vẽ/trang trí mặt nạ thu hút thị giác.
- Nghệ thuật hoá trang khuôn mặt mang tính tượng trưng, cách điệu cao thể hiện tâm lí, tính cách, giai cấp xã hội của nhân vật.

TRUNG BÀY SẢN PHẨM CUỐI HỌC KÌ I

Yêu cầu cần đạt

- Biết được tiêu chí, phương pháp lựa chọn sản phẩm.
- Lựa chọn được các sản phẩm tiêu biểu cho các chủ đề, bài học.
- Biết cách trưng bày sản phẩm phù hợp với không gian thực.
- Trình bày được hiểu biết về các sản phẩm và ứng dụng trong đời sống.

Ý tưởng trưng bày

Em hãy nêu ý tưởng của mình cho dự án trưng bày sản phẩm theo các bước gợi ý sau:

Bước 1: Suy nghĩ về tên và lí do của dự án trưng bày.

Bước 2: Cách lựa chọn được các sản phẩm tiêu biểu theo chủ đề, bài học.

Bước 3: Trưng bày sản phẩm sáng tạo thẩm mỹ.

Thực hiện dự án trưng bày

Bài tập thực hành:

Chia nhóm để thực hiện dự án trưng bày các sản phẩm theo chủ đề mà lớp đã thực hiện trong học kì vừa qua.

Yêu cầu:

Viết ra ý tưởng của cá nhân hoặc nhóm theo ba bước trên.

- Trình bày ngắn gọn theo yêu cầu của giáo viên.
- Thực hiện trưng bày và thuyết trình ngắn gọn về sản phẩm.

Một số gợi ý chọn sản phẩm theo chủ đề:

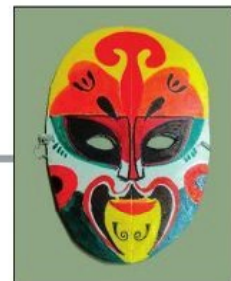
Chủ đề
TỰ HÀO VIỆT NAM

Chủ đề
KHÁM PHÁ
NGUYÊN LÝ TẠO HÌNH

Chủ đề
DI SẢN MỸ THUẬT

Bài 9

MƯỜI HAI CON GIÁP

Yêu cầu cần đạt

- Chỉ ra đặc điểm của mười hai con giáp.
- Vẽ được các con vật trong mười hai con giáp.
- Hiểu biết, trân trọng phong tục tập quán và giá trị văn hoá dân tộc.

KHÁM PHÁ

Tìm hiểu hình ảnh theo gợi ý sau:

- Chỉ ra đặc điểm của những con vật dưới đây.
- Kể tên gọi của mười hai con giáp.
- Chia sẻ một câu chuyện về con vật mà em thích.

1

2

3

4

Nguồn: Internet

Quan sát các bức tranh về đề tài mười hai con giáp và cho biết:

- Hình ảnh chính trong tranh.
- Màu sắc và cách sắp xếp bố cục của tranh.

Mèo đôi – Tranh sơn mài của họa sĩ Nguyễn Sáng

Nguồn: Sưu tập của ông Lê Quang Khải, Hà Nội

Rồng – Tranh bột màu của họa sĩ Nguyễn Tư Nghiêm

Nguồn: Hội họa Hà Nội – Những kí ức còn lại

Em có biết

- Mười hai con vật tượng trưng cho mười hai giờ trong ngày, mười hai tháng trong năm, mười hai năm trong một giáp. Đây là một trong những cơ sở quan trọng để tạo ra lịch trong văn hoá phương Đông.
- Trong mười hai con giáp, rồng là con vật duy nhất do người xưa tưởng tượng ra. Rồng biểu trưng cho sự quyền uy.
- Trong nền hội họa Việt Nam đương đại, nhiều họa sĩ như: Bùi Xuân Phái, Nguyễn Tư Nghiêm,... có các tác phẩm nổi tiếng về các con giáp.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định nội dung vẽ tranh con giáp

Bước 2

Chọn hình ảnh tiêu biểu, phù hợp với nội dung

Bước 3

Xác định phương pháp thực hành

1. Vẽ phác hình
2. Tô màu
3. Trang trí
4. Hoàn thiện sản phẩm

Cách 2: Tạo hình con giáp bằng đất nặn

Dụng cụ, nguyên liệu

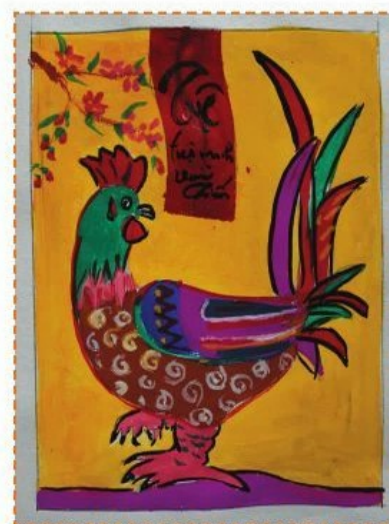
Tạo hình các bộ phận

In từng chi tiết

Hoàn thiện sản phẩm

4

Gợi ý

- Nên chọn hình ảnh thể hiện được đặc trưng của con vật như: hình dáng, khuôn mặt, kích thước,...
- Chọn phương pháp thích hợp tương ứng với vật liệu mà em có.

Luyện tập

Em hãy thể hiện bức tranh về con vật mà em yêu thích trong mười hai con giáp.

Yêu cầu: Hình ảnh và màu sắc thể hiện được đặc trưng của con vật.

THẢO LUẬN

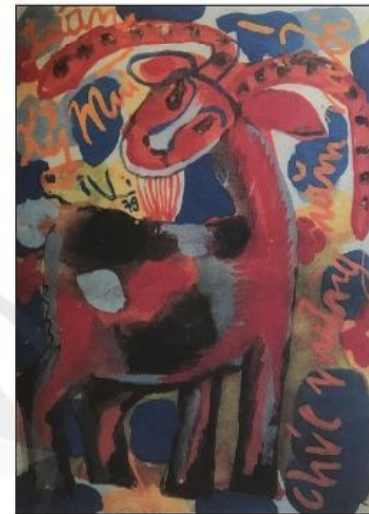
Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Ý tưởng thể hiện bức tranh.
- Bố cục, màu sắc và điểm sáng tạo trong tranh.

ỨNG DỤNG

Trang trí, tạo sản phẩm quà tặng theo tuổi của người được nhận.

Chúc mừng năm mới

Tranh của họa sĩ Bùi Xuân Phái

Nguồn: Hội họa Hà Nội – Những kí ức còn lại

Nguồn: Internet

Em cần nhớ

- Mười hai con giáp thể hiện giá trị văn hoá truyền thống của người Việt.
- Biết thể hiện tình cảm yêu quý, chăm sóc, gắn gũi với các con vật trong đời sống hằng ngày và trong tự nhiên.

Bài 10

TƯỢNG NHỮNG CON THÚ

Yêu cầu cần đạt

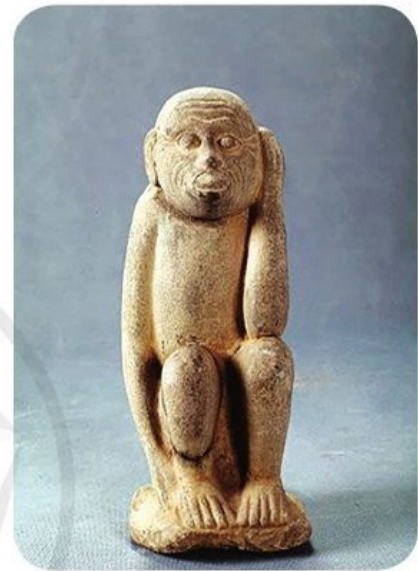
- Nhận biết được hình, khối và vật liệu cơ bản qua tìm hiểu một số tượng con thú trong điêu khắc.
- Bước đầu hiểu ý nghĩa của một số bức tượng trong văn hoá Việt Nam.
- Tạo được tượng con thú từ vật liệu nguyên khối.
- Nhận xét, nêu được cảm nhận về sản phẩm.

KHÁM PHÁ

Tìm hiểu hình ảnh theo gợi ý sau:

- Chỉ ra chất liệu của những bức tượng.
- Nhận xét hình dáng của tượng các con thú.

Tượng khỉ bịt tai trong bộ tượng “Khỉ Tam Không”, thời Lý, thế kỉ XI – XIII, tại Tháp Chương Sơn, Ý Yên, Nam Định

Tượng sư tử thời Lý, thế kỉ XI – XIII

Tượng voi, văn hoá Chăm-pa, thế kỉ X, khai quật tại Trà Kiệu, Duy Xuyên, Quảng Nam

Tượng chim ó, nhà mồ Tây Nguyên

Nhóm tượng linh thú chùa Phật Tích, thời Lý, Bắc Ninh

Em có biết

- Một số con vật được con người tưởng tượng, sáng tạo và sử dụng như những biểu tượng để truyền đạt ý tưởng, niềm tin hay đặc trưng của mỗi nền văn hoá hoặc tôn giáo khác nhau.
- Trong nghệ thuật điêu khắc dân gian Việt Nam, tượng con thú có nhiều nét tạo hình độc đáo. Điêu khắc gỗ thường có chi tiết tinh xảo. Điêu khắc đá thường cô đọng, đơn giản về hình khối. Điêu khắc đình, làng Bắc Bộ và tượng nhà mồ Tây Nguyên lại có nét mộc mạc, dân dã.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định nội dung,
chủ đề

Bước 2

Chọn hình dáng
điển hình

Bước 3

Xác định phương pháp
thực hành

Thực hành

Cách 1: Tạo hình tượng con thú từ củ, quả

1

2

3

4

1. Cắt khối phù hợp với ý tưởng
2. Tạo một phẳng hai bên và vẽ phác hình con thú
3. Cắt gọt cơ bản
4. Tạo hình phần đầu và phần thân tượng
5. Hoàn thiện sản phẩm

5

Cách 2: Tạo hình tượng con thú từ đất sét kết hợp vật liệu sẵn có

1. Tạo khối đất theo ý tưởng, làm dụng cụ cắt đất sét
2. Dùng tăm vẽ hình con thú muốn tạo hình
3. Sử dụng dụng cụ cắt theo hình
4. Gọt và tạo hình từng bộ phận
5. Hoàn thiện sản phẩm

Gợi ý

- Có thể sử dụng chất liệu đa dạng để tạo hình tượng con thú như: gỗ, đá, đất sét, thạch cao, củ quả,...
- Khi gọt tạo hình cần quan sát kỹ đặc điểm, hình dáng và từng bộ phận của con thú.
- Sử dụng dây chỉ, dây thép để tạo thành các dụng cụ hỗ trợ tạo hình con thú.

Luyện tập

Em hãy tạo hình con thú yêu thích kết hợp các bức tượng theo nhóm và đặt tên chủ đề nghệ thuật.

Yêu cầu:

- Lựa chọn củ, quả hoặc đất nặn, đất sét.
- Thực hiện được bức tượng bằng cách cắt gọt.
- Trình bày được ý tưởng, cách làm tượng con thú theo cá nhân hoặc nhóm.

Nguồn: Internet

THẢO LUẬN

Trưng bày sản phẩm và chia sẻ:

- Ý tưởng tạo hình bức tượng con thú.
- Cách tạo ra sản phẩm của em.
- Thông điệp bảo vệ động vật hoang dã được thể hiện qua sản phẩm.

ỨNG DỤNG

- Sản phẩm tạo hình tượng có thể sử dụng để trang trí trong phòng khách, tủ kính,... trong ngôi nhà của em.
- Vận dụng cách tạo hình tượng con thú để tạo ra các sản phẩm đồ chơi hoặc tặng bạn bè và người thân.

Ngựa gỗ
Nguồn: bachkhoa2.com

Mèo gốm
Nguồn: tr.dhgate.com

Tượng voi trang trí
Nguồn: Phạm Văn Tuyển

Em cần nhớ

- Nghệ thuật điêu khắc dân gian Việt Nam rất phong phú và đa dạng, với ngôn ngữ biểu đạt mang bản sắc riêng của từng vùng miền, từng thời kì.
- Có thể sử dụng nhiều chất liệu tạo hình tượng con thú như: đất sét, gỗ, đá, gốm, đá ong,...
- Các bức tượng đều có ý nghĩa riêng, phù hợp với văn hoá, tín ngưỡng.
- Em có thể tạo hình bức tượng con thú bằng nhiều hình thức khác nhau, việc kết hợp các chất liệu sẽ tạo nên sản phẩm độc đáo.

Bài 11

IN TRANH TĨNH VẬT VỚI VẬT LIỆU SẴN CÓ

Yêu cầu cần đạt

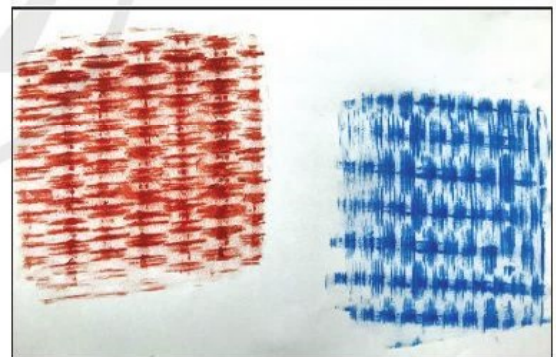
- Biết cách quan sát và nhận ra vẻ đẹp trong thiên nhiên cũng như sản phẩm do con người tạo ra.
- Hiểu được kết cấu bề mặt của vật liệu và biết cách lựa chọn vật liệu để in tranh tĩnh vật.
- Hiểu được quan hệ giữa vật liệu và kĩ thuật trong thể loại tranh in.
- Hoàn thiện được bức tranh in tĩnh vật theo đúng quy trình.
- Chia sẻ ý tưởng và kĩ thuật in bức tranh của mình.

KHÁM PHÁ

Quan sát và nhận xét về kết cấu bề mặt của đồ vật trong các hình theo gợi ý sau:

- Tên gọi và chất liệu của đồ vật.
- Nhận xét về kết cấu bề mặt của đồ vật.
- Hình dưới được in bằng đồ vật gì?

Quan sát và nhận xét các bức tranh dựa theo gợi ý sau:

- Chủ đề của những bức tranh.
- Bức tranh được sáng tác bằng kĩ thuật in nào?
- Cách dùng màu sắc, nét, mảng và tả chi tiết có gì đặc biệt?

Tĩnh vật – Tranh in của học sinh Phạm Đình Quang, Hà Nội

Tĩnh vật – Tranh in của học sinh Nguyễn Nhật Minh, Hà Nội

Hoa dạ hương
Tranh khắc thạch cao của họa sĩ Đường Ngọc Cảnh
Nguồn: *Mỹ thuật thủ đô Hà Nội thế kỉ XX*, NXB Mỹ thuật

Em có biết

- Ở nước ta có kĩ thuật in bằng khuôn kết hợp với vẽ tay như: tranh Hàng Trống, tranh thờ miền núi,...
- Em có thể lựa chọn kết hợp bề mặt vật liệu phong phú để in được bức tranh tĩnh vật sinh động.
- Cách phối màu và sử dụng độ đậm nhạt cân đối là yếu tố tạo nên bức tranh in tĩnh vật đẹp.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định chủ đề và vật mẫu của bức tranh

Bước 2

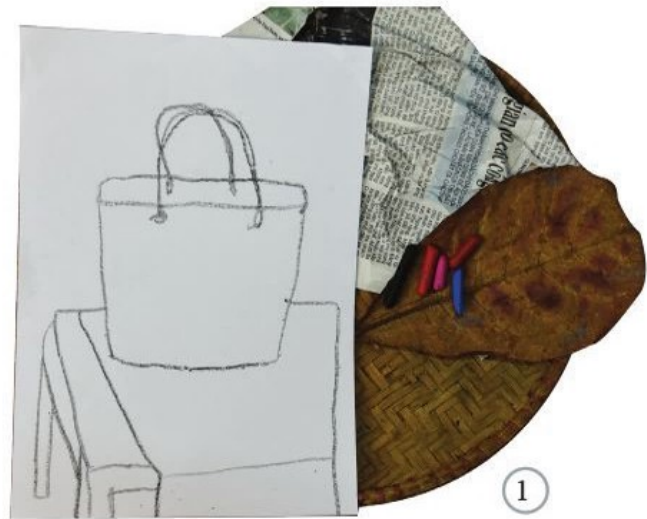
Dự kiến bố cục của bức tranh

Bước 3

Lựa chọn vật liệu làm nền in phù hợp với các vật mẫu

Thực hành

Cách 1: In tranh với bố cục có sẵn

1. Chọn vật liệu và đặt giấy in, chà xát màu sáp để tạo chi tiết cho vật mẫu
2. Đặt giấy in lên trên đồ mây tre đan và chà xát màu sáp trong hình đã vẽ để tạo chi tiết cho vật mẫu
3. Tiếp tục dùng lá để in nền
4. Làm nhàu tờ giấy để in tạo nếp gấp thể hiện tấm vải
5. Hoàn thiện sản phẩm

Cách 2: In tranh kết hợp cắt dán

1. In các vật bằng nhiều màu khác nhau lên những tờ giấy
2. Phác thảo một bố cục bức tranh theo chủ đề định trước
3. Chọn các tờ giấy đã in rồi cắt hoặc xé theo bố cục đã vẽ
4. Dán hình và hoàn thiện sản phẩm

2

3

4

Gợi ý

- Nên đặt năm màu sáp trên bề mặt giấy in và chà xát sao cho nổi rõ kết cấu của vật mẫu trên giấy. Màu sắc chọn sao cho có độ đậm, nhạt khác nhau.
- Nếu in bằng màu sáp dầu, em cần lưu ý in nhẹ nhàng để bề mặt in không bị bẩn.
- Em có thể chọn giấy màu để in sẽ giúp bức tranh có màu sắc sinh động hơn. Tuy nhiên nếu chọn màu giấy đậm em sẽ in bằng sáp màu sáng.
- Nếu muốn có các họa tiết để trang trí cho vật mẫu, em có thể in chúng và dán vào bức tranh của mình.

Luyện tập

Hãy lựa chọn vật liệu để in một bức tranh tĩnh vật theo ý tưởng của em:

Yêu cầu:

- Bố cục bức tranh trên khổ giấy A4.
- Sử dụng được các vật liệu khác nhau để in hình và nền bức tranh.
- Lựa chọn cách in tranh trực tiếp hoặc in rời và kết hợp xé dán hoặc cắt dán giấy.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Quá trình in bức tranh tĩnh vật của em.
- Kinh nghiệm của em sau khi in tranh.
- Cảm nhận về bức tranh mà em thích.
- Qua bài học, em có ý tưởng gì mới cho các sản phẩm mỹ thuật của mình?

ỨNG DỤNG

- Em có thể tạo bộ sưu tập tranh in của mình bằng cách sáng tạo bức tranh in màu sáp với những chủ đề khác nhau.
- Bức tranh có thể treo trong nhà hoặc là món quà ý nghĩa tặng người thân.

Tĩnh vật – Tranh in của học sinh
Lê Minh Khôi, Hà Nội

Em cần nhớ

- Em cần xác định ý tưởng của sản phẩm trước khi thực hành sáng tạo tranh in.
- Kỹ thuật in tranh trong bài học gọi là in bản dập. Đây cũng là kỹ thuật in các họa tiết, hoa văn cổ lên mặt giấy để lưu giữ giá trị nghệ thuật của dân tộc.

Bài
12

SÁNG TẠO PHÙ ĐIỀU NHÓM NGƯỜI

Yêu cầu cần đạt

- Hiểu được đặc điểm nghệ thuật phù điêu.
- Phát triển được ý tưởng tạo hình qua hình dáng nhân vật.
- Thực hành được các dáng người qua nghệ thuật phù điêu.
- Giới thiệu, nhận xét và nêu được cảm nhận về sản phẩm của mình.

KHÁM PHÁ

Quan sát hình ảnh và thảo luận:

- Cách tạo hình của các nhân vật trong mỗi hình minh họa.
- Chất liệu của các tác phẩm điêu khắc.

Phù điêu Thủy chiến Tonle' Sap (Tôn-lê Sáp)
(1177), Di tích Angkor Wat (Ăng-co Vát),
Campuchia (Cam-pu-chia)

Chúa Kito (Ki-tô) ban phước cho Otto (Ốt-tô) I Đại đế,
tác phẩm chạm khắc ngà voi thế kỉ X
Nguồn: Bảo tàng MET, Mỹ

Đánh cờ, thế kỉ X (1740 – 1786),
Đình Ngọc Canh, Việt Nam

Em có biết

- Phù điêu là một loại hình của điêu khắc, sử dụng phương pháp đục, khoét, chạm, trổ, gò trên các chất liệu như: gỗ, đá, kim loại,... để đắp nổi hoặc khoét lõm.
- Nghệ thuật tạo khối và không gian của phù điêu theo quy luật rút ngắn chiều sâu (nổi) của khối.
- Phù điêu thể hiện các chủ đề khác nhau đời sống xã hội với nhiều hình ảnh phong phú, sinh động.

Phù điêu (thế kỉ VIII – IX), đền Borobudur (Ba La Phù đồ), Indonesia (In-đô-nê-xi-a)
Nguồn: Internet

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định nội dung,
chủ đề

Bước 2

Chọn hình tượng
điển hình

Bước 3

Xác định phương pháp
thực hành

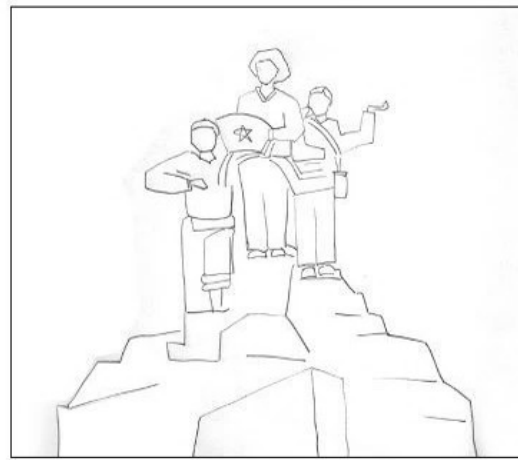
Thực hành

Em có thể lựa chọn các vật liệu (giấy ăn, đất sét, đất màu, bột thạch cao,...) để tạo hình phù điêu nhóm người theo cách sau:

Cách 1: Mô phỏng dáng người theo mẫu cụ thể

Tượng đài

1

Phác thảo mô phỏng

2

Vẽ và cắt từng chi tiết và nhân vật

3

Hoàn thiện sản phẩm

Cách 2: Tạo hình phù điêu đơn giản bằng đất sét

Chuẩn bị

1

Ghép thành những dáng người

2

Tạo khối và chỉnh dáng nhân vật

3

Hoàn thiện sản phẩm

Gợi ý

- Có thể sử dụng đất sét hoặc bột mì hay chất liệu giấy mềm để tạo hình phù điêu trong bài tập này.
- Với vật liệu là đất, em có thể sử dụng dây nhỏ và bền chắc để cắt đất. Ví dụ: dây thép loại nhỏ, dây cước, dây chỉ nylon,...

Luyện tập

Em hãy tạo hình phù điêu dáng người theo ý tưởng của mình hoặc của nhóm.

Yêu cầu:

- Tạo hình dáng ít nhất hai nhân vật.
- Thực hành bố cục bức phù điêu có chủ đề.

ỨNG DỤNG

- Các sản phẩm phù điêu được sáng tạo bằng nhiều chất liệu khác nhau để sử dụng cho các dự án nghệ thuật.
- Ngày nay, phù điêu được ứng dụng rộng rãi trong cuộc sống đời thường, có mặt trong không gian sống của mỗi gia đình.
- Kết hợp sản phẩm của các bạn để xây dựng một bức phù điêu (theo nhóm).

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Cách thực hiện sản phẩm của em hoặc nhóm em.
- Cảm nghĩ của em về tác phẩm mình yêu thích.
- Nêu đặc trưng và ý nghĩa các nhân vật trong bức phù điêu của em hoặc nhóm em.

Nguồn: Internet

Em cần nhớ

- Bản chất của phù điêu là phương cách tạo ra các khối trên bề mặt phẳng.
- Bố cục phù điêu có thể phân ra nhiều lớp, tạo cảm giác không gian xa gần.

Bài 13

THIẾT KẾ LOGO

Yêu cầu cần đạt

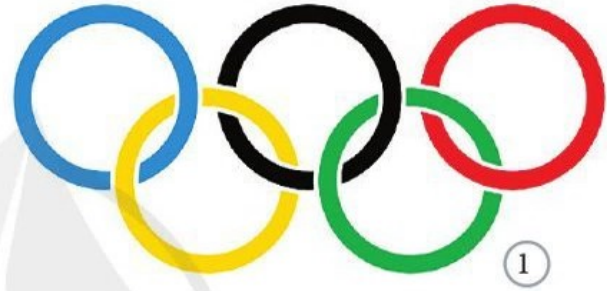
- Biết được ý nghĩa của logo.
- Hiểu được cách thiết kế logo đơn giản.
- Thực hiện thiết kế được mẫu logo từ con vật, hình hoặc chữ theo ý thích.
- Giới thiệu, nhận xét và nêu được cảm nhận về sản phẩm.

KHÁM PHÁ

Tìm hiểu về hình ảnh theo gợi ý sau:

- Gọi tên những logo mà em đã biết.
- Chọn một mẫu logo để mô tả khái quát về bố cục, hình dáng và màu sắc.
- Nói về ý tưởng hoặc thông điệp mà em nhận thấy từ một logo.
- Kể tên những logo khác mà em biết.

1. Logo vòng tròn Olympic. Nguồn: thietkelogo.vn
 2. Logo Hà Nội. Nguồn: daibieunhandan.vn
 3. Huy hiệu đội. Nguồn: vi.wikipedia.org

4. Logo cá heo. Nguồn: tatthanh.com
 5. Logo con gà. Nguồn: tatthanh.com

Em có biết

- Logo là một dạng kí hiệu hoặc biểu tượng để nhận diện một thương hiệu, nhãn hiệu, tổ chức,...
- Trong cuộc sống hằng ngày, chúng ta có thể gặp các hình thức, thể loại khác gắn với logo như: phù hiệu, huy hiệu, huy chương.
- Logo có thể bao gồm các hình tượng hoặc chữ được cách điệu, khái quát đường nét, mảng khối, màu sắc,...

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định mục tiêu, chủ đề cho mẫu logo

Bước 2

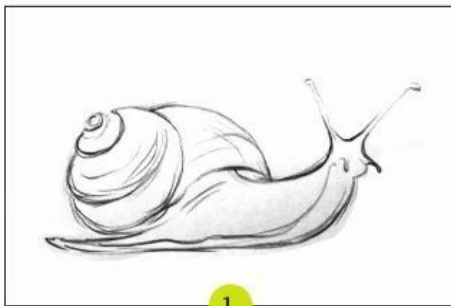
Chọn hình dáng muốn mô phỏng

Bước 3

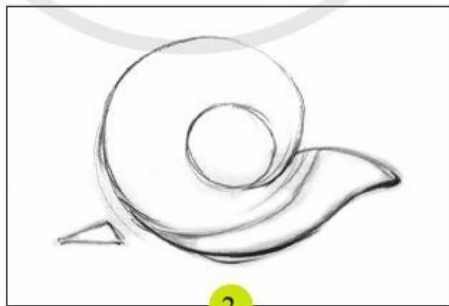
Xác định phương pháp thực hành

Thực hành

Cách 1: Các bước thiết kế logo từ hình con vật

1

2

3

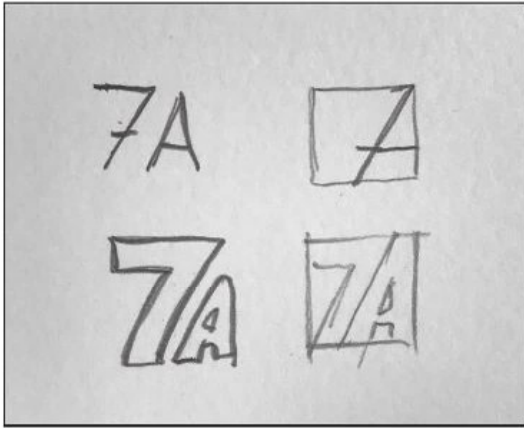

4

1. Vẽ hình tả thực
2. Vẽ nét giản lược
3. Tạo hình logo theo ý tưởng
4. Hoàn thiện sản phẩm

Cách 2: Các bước thiết kế logo từ chữ và số

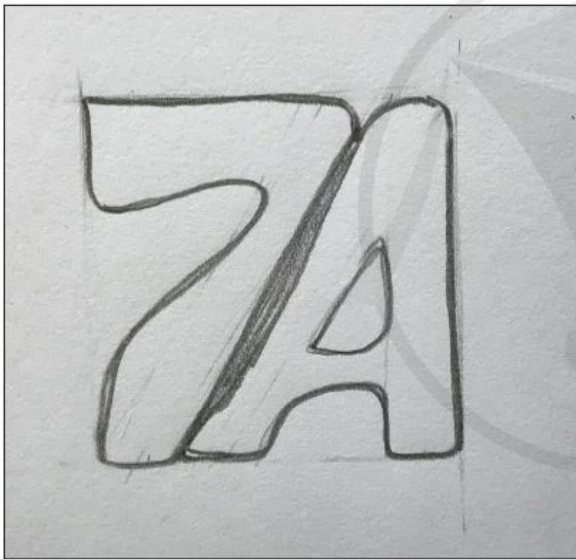
1. Vẽ phác ý tưởng thiết kế logo
2. Chọn một mẫu và phác hình
3. Vẽ chi tiết logo
4. Hoàn thiện sản phẩm

①

②

③

④

Gợi ý

- Logo có thể cách điệu từ hình ảnh, kí hiệu hoặc chữ cái nhưng cần mang tính khái quát, cô đọng.
- Logo thường được thể hiện trên một khuôn hình gọn gàng để đạt được tính biểu tượng.
- Màu sắc của logo cần rõ ràng hoặc có tương phản mạnh để thu hút người xem.

Luyện tập

Em hãy thiết kế một logo bằng cách dùng chữ hoặc mô phỏng một hình dáng con vật.

Yêu cầu:

- Hình, màu sắc đơn giản.
- Trình bày ngắn gọn về ý nghĩa của logo.
- Tham khảo một số mẫu logo để có thêm ý tưởng.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Ý tưởng thiết kế logo của mình.
- Quy trình thiết kế logo mà em đã thực hiện.
- Nhận xét, góp ý của em cho sản phẩm của bạn.

ỨNG DỤNG

Em có thể sáng tạo các logo khác nhau để thể hiện thương hiệu, sản phẩm mà em yêu thích. Có thể sử dụng logo trên nhiều sản phẩm khác nhau như: trang phục, cốc,...

Nguồn: Phạm Văn Tuyến

Em cần nhớ

- Logo là tín hiệu nhận biết nên rất cần sự đơn giản, dễ nhớ và thông điệp rõ ràng.
- Logo là thông điệp để thu hút người xem nên rất cần sự độc đáo, bắt mắt.
- Logo là hình đại diện riêng cho một thương hiệu, một tập thể hoặc cá nhân, vì thế không được sao chép lại các mẫu có sẵn.

Bài
14

THIẾT KẾ LỊCH TREO TƯỜNG

Yêu cầu cần đạt

- Hiểu ý nghĩa và tác dụng của lịch treo tường.
- Thực hiện được các bước thiết kế và trang trí một tờ lịch.
- Thiết kế được một tờ lịch theo yêu cầu.
- Chia sẻ ý tưởng và kỹ thuật thực hiện sản phẩm của mình, của bạn.
- Cảm nhận được giá trị của lịch treo tường.

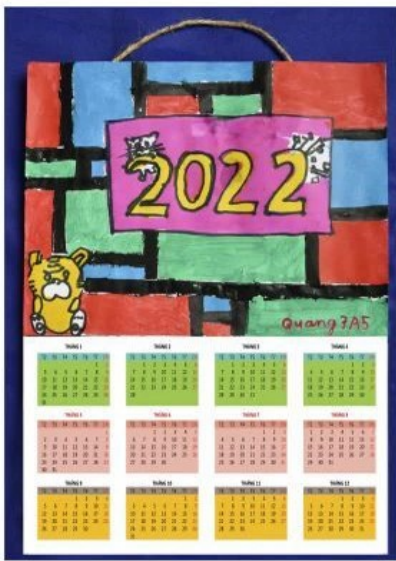

KHÁM PHÁ

Tìm hiểu hình ảnh theo gợi ý sau:

- Kể tên các thể loại lịch mà em biết.
- Chỉ ra cấu trúc của một tờ lịch treo tường.
- Nêu cách trang trí một tờ lịch.

Sản phẩm lịch treo tường của học sinh Phạm Đình Quang, Hà Nội

Sản phẩm lịch treo tường của học sinh Ngô Minh An, Hà Nội

Sản phẩm lịch treo tường của học sinh Nguyễn Thu Thảo, Tuyên Quang

Em có biết

- Lịch treo tường vừa có chức năng ghi nhớ thời gian biểu vừa còn là vật trang trí không gian và có thể là món quà để tặng người thân vào dịp năm mới.
- Trên thế giới có nhiều loại lịch khác nhau theo nhận thức và quan niệm văn hoá của mỗi dân tộc.
- Ngày nay, mẫu và kích thước lịch rất phong phú tùy theo mục đích của người sử dụng.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định nội dung, chủ đề và hình ảnh chính của tờ lịch

Bước 2

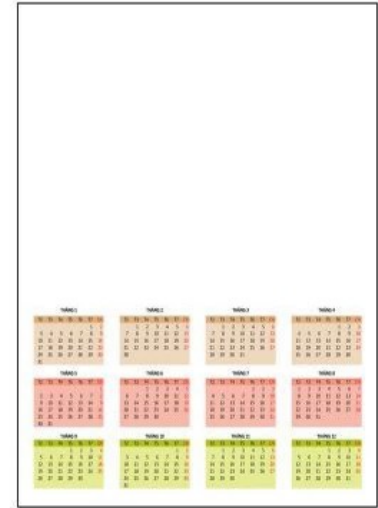
Xác định bố cục, hình dáng, biểu tượng (logo)

Bước 3

Xác định phương pháp thực hành

Thực hành

Trước khi lựa chọn cách thực hành, em cần chuẩn bị tờ lịch đã chia 12 ô tương ứng với 12 tháng hoặc chọn cách vẽ, in, cắt, dán ngày tháng theo năm mà em chọn

Vẽ bố cục mảng

Vẽ màu các mảng

Hoàn thiện tờ lịch

Cách 2. Trang trí tờ lịch bằng cách in

Tạo các khuôn in từ vật liệu đơn giản

In đối tượng chính

Hoàn thiện tờ lịch

Gợi ý

- Xác định nội dung chủ đề theo năm và hình thức sử dụng (để treo tường, để bàn,...) trước khi thiết kế lịch.
- Có thể dùng kĩ thuật cắt, dán hoặc sử dụng một bức tranh, ảnh để trang trí cho tờ lịch của mình.
- Một tờ lịch có thể được trang trí bằng hình ảnh chân dung của em, người thân hoặc nhân vật em yêu thích.

Luyện tập

Em hãy thiết kế và trang trí một tờ lịch treo tường theo chủ đề tự chọn hoặc theo yêu cầu của giáo viên.

Yêu cầu:

- Sử dụng vật liệu phù hợp.
- Tùy chọn một hoặc kết hợp nhiều kĩ thuật như: vẽ, cắt, dán, in,...
- Có thể kết hợp hình ảnh, biểu tượng (logo) và chữ viết.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Ý tưởng thiết kế của em.
- Kĩ thuật thực hiện bài.
- Cảm nhận về sản phẩm em thích nhất trong lớp.
- Vai trò của lịch trong trang trí không gian nội thất.

ỨNG DỤNG

- Dựa trên cách thiết kế lịch, em có thể thiết kế một thời gian biểu, mục tiêu phấn đấu trong học tập của mình.
- Tờ lịch được thiết kế có thể sử dụng để trang trí hoặc trở thành món quà ý nghĩa dành tặng người em yêu quý.

Nguồn: Thái Hoà

Em cần nhớ

- Lịch không chỉ để xem ngày tháng mà còn mang ý nghĩa trang trí, nhất là vào dịp năm mới.
- Mỗi năm lịch sẽ thay đổi một lần, vì thế hết một năm thì tờ lịch cũng hết ý nghĩa để xem ngày tháng cho sinh hoạt, học tập.

Bài
15

**THIẾT KẾ, TẠO DÁNG
XE ĐẠP**

Yêu cầu cần đạt

- Hiểu về thiết kế xe đạp.
- Thiết kế bản vẽ hoặc mô hình xe đạp.
- Phát biểu được ý tưởng, nhận định về sản phẩm.
- Nhận thức được biểu cảm tạo dáng công nghiệp mang giá trị thương hiệu.

KHÁM PHÁ

Tìm hiểu hình ảnh theo gợi ý sau:

- Nhận xét về hình dáng, bộ phận của xe đạp.
- Chia sẻ lợi ích của xe đạp đối với đời sống con người.

Xe có cấu tạo bằng gỗ và được bọc sắt

Xe có bánh trước lớn, bánh sau nhỏ

Xe bánh nhỏ, tạo dáng mềm mại, thời trang

Xe có kiểu dáng thông dụng

Xe có kiểu dáng chi tiết

Xe được chế tạo thêm nhiều chi tiết chắc khỏe

Em có biết

- Nam tước người Đức – Karl von Drais (Ca-von Đờ-rai) – đã có ý tưởng phát minh một phương tiện dùng sức người và có thể giúp ông di chuyển nhanh quanh khu vườn hoàng gia. Năm 1817, ông đã giới thiệu một chiếc xe “đi bộ” có tên Laufmaschine (Láp-mơ-sin). Đó là ý tưởng chiếc xe đạp đầu tiên trên thế giới.
- Một trong những phương tiện vận chuyển hiệu quả nhất trong chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954 chính là chiếc xe đạp thồ xuất phát từ ý tưởng phục vụ vận chuyển trên đường đèo núi nhỏ hẹp.
- Không chỉ riêng xe đạp, hầu hết các phương tiện giao thông đều được mô phỏng lại hình dáng con vật trong tự nhiên.

SÁNG TẠO

Tìm ý tưởng

Bước 1

Xác định nội dung,
chủ đề thiết kế

Bước 2

Xác định hình dáng
muốn mô phỏng

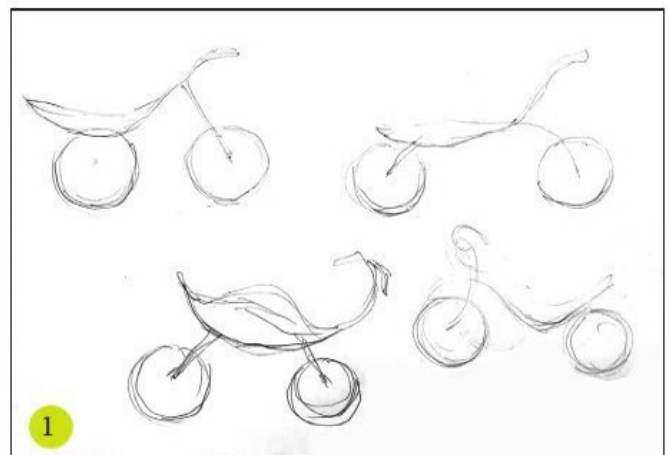
Bước 3

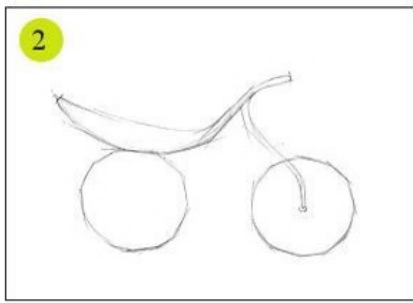
Xác định phương pháp
thực hành

Thực hành

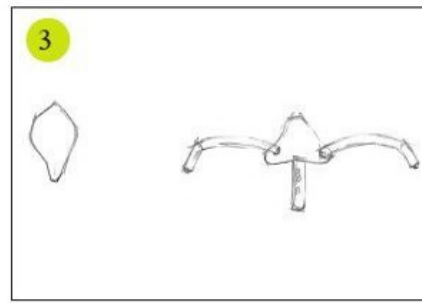
Cách 1: Vẽ thiết kế tạo dáng xe đạp

Phác thảo ý tưởng bằng cách chọn hình dáng và vẽ mô phỏng chiếc xe đạp của em

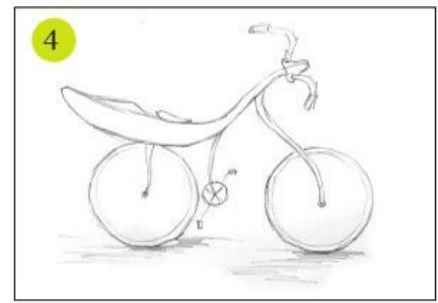

2
Chọn một mẫu và chỉnh sửa theo ý muốn

3
Vẽ thêm các chi tiết riêng lẻ

4
Hoàn thiện dáng của chiếc xe

Cách 2. Sáng tạo mô hình xe đạp bằng vật liệu tái chế

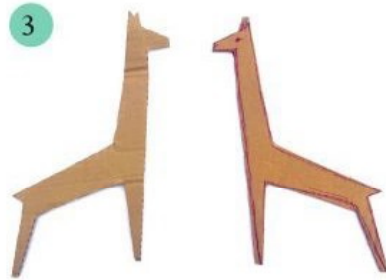
Chuẩn bị giấy A4, giấy bìa carton, bút dạ, màu vẽ, kéo, dao cắt giấy,...

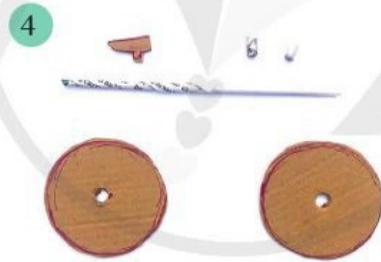
1
Vẽ phác ý tưởng

2
Vẽ hình lên bìa carton

3
Cắt phần khung xe

4
Cắt yên xe, bánh xe và tạo hình tay lái, trục bánh xe

5
Lắp ghép hoàn thiện và vẽ hình trang trí

Gợi ý

- Em có thể tìm ý tưởng thiết kế dựa trên các hình dáng có trong tự nhiên.
- Cần vẽ nhiều phác thảo để lựa chọn được mẫu xe yêu thích.
- Có thể sử dụng vật liệu tái chế như bìa carton, que tre, cành cây khô, dây thép, ... để tạo hình xe đạp.
- Chú ý quan sát kĩ các chi tiết của chiếc xe đạp để tạo hình được đầy đủ nhất.

Luyện tập

Em hoặc nhóm em hãy thiết kế một chiếc xe đạp bằng cách mô phỏng một hình dáng con vật trong tự nhiên.

Yêu cầu:

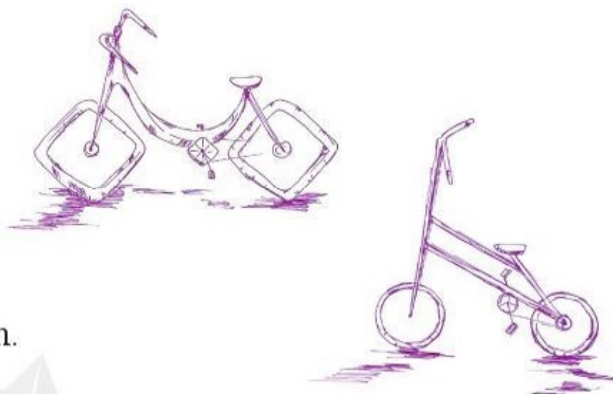
- Vẽ được bản vẽ hoặc tạo được mô hình bằng vật liệu tái chế.
- Tham khảo một số hình thiết kế xe đạp để có thêm ý tưởng của mình.

THẢO LUẬN

Trung bày sản phẩm và chia sẻ:

- Ý tưởng thiết kế chiếc xe đạp.
- Quy trình thiết kế xe đạp mà em đã thực hiện.
- Nhận xét, góp ý gì cho sản phẩm của bạn?
- Thông điệp của em về vấn đề bảo vệ môi trường qua sản phẩm.

ỨNG DỤNG

Từ việc tạo dáng xe đạp, chúng ta có thể sáng tạo thành nhiều sản phẩm ứng dụng phục vụ trong cuộc sống như đồ trang trí, kệ đựng đồ,...

Nguồn: Nguyễn Duy Khuê

Em cần nhớ

- Các nhà thiết kế vẫn đang sáng tạo không ngừng để tạo ra những mẫu xe đạp mới.
- Các nhà sản xuất luôn cần những ý tưởng thiết kế độc đáo. Xe đạp là phương tiện giao thông có từ lâu đời và rất hữu ích đối với đời sống con người.
- Sử dụng xe đạp tốt cho sức khỏe, xe đạp không dùng đến động cơ nên không có khí thải. Xe đạp là phương tiện giao thông thân thiện với môi trường.

TRƯNG BÀY SẢN PHẨM CUỐI HỌC KÌ II

Yêu cầu cần đạt

- Biết tuyển chọn các sản phẩm tiêu biểu.
- Áp dụng được kết quả vào trang trí nội thất.
- Tổ chức thảo luận.
- Cùng cố và phát triển kỹ năng trình bày nhận thức về mỹ thuật.

Ý tưởng trưng bày

Em hãy nêu ý tưởng của mình cho dự án trưng bày sản phẩm theo các gợi ý sau:

Bước 1: Suy nghĩ về tên và lí do của dự án trưng bày.

Bước 2: Cách lựa chọn và phân loại được các sản phẩm tiêu biểu theo chủ đề, bài học.

Bước 3: Chọn cách trưng bày sản phẩm sáng tạo thẩm mỹ.

Thực hiện dự án trưng bày

Bài tập thực hành:

Chia nhóm để thực hiện dự án trưng bày các sản phẩm theo chủ đề mà lớp đã thực hiện trong học kì, năm học vừa qua.

Yêu cầu:

Viết ra ý tưởng của cá nhân hoặc nhóm theo ba bước gợi ý trên.

- Trình bày ngắn gọn theo yêu cầu của giáo viên.
- Thực hiện trưng bày và thuyết trình ngắn gọn sản phẩm.

Một số gợi ý chọn sản phẩm theo chủ đề:

Chủ đề
ĐỘNG VẬT QUANH EM

Chủ đề
KẾT NỐI NGHỆ THUẬT

Chủ đề
EM LÀM NHÀ THIẾT KẾ

GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

Thuật ngữ	Giải thích	Hình minh họa	Trang
Bố cục	Sự sắp xếp hình vẽ, màu sắc, tỉ lệ,... để đạt được sự hài hòa, thuận mắt, theo ý đồ của người vẽ.		05
Đậm nhạt	Độ sáng tối trên vật thể trong không gian khi có ánh sáng chiếu vào hoặc các độ sáng tối của màu sắc trong bức tranh.		10
Hoạ tiết kĩ hà	Hoạ tiết thường được tạo nên từ các nét thẳng.		29
In bản dập	Bản sao nguyên hình một vật hoặc một phần. Cách làm áp giấy lên ấn nhẹ mặt giấy lên vật cần in, dùng màu chà lên bề mặt để có được hình muốn in.		52
Khối trụ	Hình trụ cùng với phần bên trong hình trụ đó.		11
Logo	Biểu tượng đại diện của một tổ chức hoặc thương hiệu sản phẩm, có thể là hình vẽ, chữ hoặc kết hợp cả hai.		57
Nhịp điệu	Sự nhắc lại một cách có chủ đích (đều, dày và thưa; to và nhỏ; lên và xuống;...) các hình dạng, hình khối, màu sắc,... trên đối tượng nghệ thuật.		19
Phù điêu	Loại hình nghệ thuật điêu khắc thể hiện hình thể nổi trên bề mặt phẳng.		53
Thiết kế	Một quy trình sáng tạo nhằm tạo ra một mẫu sản phẩm đáp ứng yêu cầu thực tế.		16
Tỉ lệ	Tỉ số giữa kích thước đo được trên hình biểu diễn của vật thể và kích thước thực tương ứng trên vật thể đó.		04

MỤC LỤC

CHỦ ĐỀ: TỰ HÀO VIỆT NAM		Trang
	Bài 1: Chân dung bộ đội	03
	Bài 2: Phong cảnh quê hương	07
CHỦ ĐỀ: KHÁM PHÁ NGUYÊN LÝ TẠO HÌNH		
	Bài 3: Vẽ mẫu có dạng khối trụ	11
	Bài 4: Chữ cơ bản	15
	Bài 5: Sáng tạo họa tiết trang trí	19
CHỦ ĐỀ: DI SẢN MỸ THUẬT		
	Bài 6: Tìm hiểu nghệ thuật tạo hình trung đại thế giới	23
	Bài 7: Tìm hiểu nghệ thuật tạo hình trung đại Việt Nam	28
	Bài 8: Tạo dáng và trang trí mặt nạ	33
TRƯNG BÀY SẢN PHẨM CUỐI HỌC KÌ I		37
CHỦ ĐỀ: ĐỘNG VẬT QUANH EM		
	Bài 9: Mười hai con giáp	38
	Bài 10: Tượng những con thú	42
CHỦ ĐỀ: KẾT NỐI NGHỆ THUẬT		
	Bài 11: In tranh tĩnh vật với vật liệu sẵn có	48
	Bài 12: Sáng tạo phù điêu nhóm người	53
CHỦ ĐỀ: EM LÀM NHÀ THIẾT KẾ		
	Bài 13: Thiết kế logo	57
	Bài 14: Thiết kế lịch treo tường	61
	Bài 15: Thiết kế, tạo dáng xe đạp	65
TRƯNG BÀY SẢN PHẨM CUỐI HỌC KÌ II		69

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Địa chỉ: Tầng 6, Toà nhà số 128 đường Xuân Thủy, quận Cầu Giấy, TP. Hà Nội

Điện thoại: 024.37547735

Email: nxb@hnue.edu.vn | Website: www.nxbdhsp.edu.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc: NGUYỄN BÁ CƯỜNG

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập: ĐỖ VIỆT HÙNG

Chịu trách nhiệm tổ chức bán thảo và bản quyền nội dung:

CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ XUẤT BẢN – THIẾT BỊ GIÁO DỤC VIỆT NAM

Chủ tịch Hội đồng Quản trị: NGUYỄN NGÔ TRẦN ÁI

Tổng Giám đốc: VŨ BÁ KHÁNH

Biên tập:

NGUYỄN ĐỨC HUY

NGUYỄN THUY LINH

Thiết kế sách:

VŨ HOÀNG VŨ

Trình bày bìa:

TRẦN TIÊU LÂM

Sửa bản in:

BÙI THỊ BÍCH HƯỜNG

Trong sách có sử dụng một số hình ảnh trên internet. Trân trọng cảm ơn các tác giả.

MĨ THUẬT 7

Mã số: .....

ISBN: .....

In ....., khổ 19 x 26,5cm, tại .....

Địa chỉ: .....

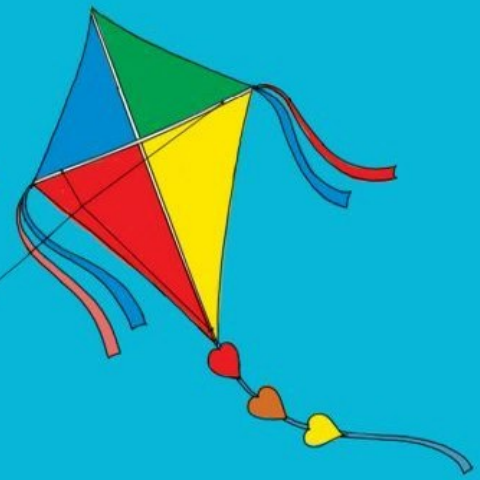
Số xác nhận đăng kí xuất bản: .....

Quyết định xuất bản số: .....

In xong và nộp lưu chiểu tháng ..... năm 2021

Mang cuộc sống vào bài học Đưa bài học vào cuộc sống

Sách giáo khoa *Mĩ thuật 7* được biên soạn theo *Chương trình giáo dục phổ thông 2018*. Với quan điểm giáo dục mới, các chủ đề, bài học được thiết kế nhằm giúp học sinh sáng tạo, thảo luận và ứng dụng vào cuộc sống. Đặc biệt, sách chú trọng nội dung phát triển ý tưởng sáng tạo, đưa ra những gợi ý thực hành khác nhau, giúp học sinh làm chủ hoạt động học.

Tác giả sách giáo khoa là những nhà khoa học, nhà sư phạm, nhà giáo giàu kinh nghiệm trong giáo dục *mĩ thuật phổ thông*.

SỬ DỤNG
TEM CHỐNG GIẢ:

